

Priručnik

Osnove korištenja tableta i hibridnih računala

Zagreb, 2017.

Ovo djelo je dano na korištenje pod licencom [Creative Commons Imenovanje-Nekomercijalno-Dijeli pod istim uvjetima 4.0 međunarodna](https://creativecommons.org/licenses/by-nc-sa/4.0/)

Projekt je sufinancirala Europska unija iz Europskog socijalnog fonda.

Više informacija o EU fondovima možete pronaći na: www.strukturnifondovi.hr

Sadržaj

Sažetak.....	4
Uvod	5
Upravljanje tabletima i hibridnim računalima.....	6
Osnovne karakteristike tableta i hibridnih računala.....	6
Osnovi dijelovi tableta i hibridnih računala	6
Uključivanje i isključivanje uređaja	10
Zaključavanje i otključavanje uređaja.....	12
Uporaba zaslona osjetljivog na dodir	14
Uporaba olovke.....	15
Način rada uređaja.....	16
Izbornik Start.....	17
Programska traka.....	22
Rad s tipkovnicom.....	23
Akcijski centar	26
Postavke uređaja	28
Povezivanje uređaja na bežičnu mrežu	31
Upravljanje korisničkim računima	33
Dodavanje novih računara	36
Osnovna programska podrška	38
Podešavanje računa e-pošte	38
Upravljanje aplikacijama	43
Postupak preuzimanja, instalacije i deinstalacije aplikacija.....	43
Kamera	44
Fotografije.....	45
Glazba	49
Microsoft Edge	49
Office aplikacije.....	51
OneDrive.....	51
Zaključak.....	55
Popis literature	56
Impressum	57

Značenje oznaka u tekstu:

	Savjet
	Za one koji žele znati više
	Vježba

Sažetak

Priručnik je izrađen za realizaciju istoimene radionice koja se održava tijekom školske godine 2016./2017. u sklopu projekta „e-Škole: Uspostava sustava razvoja digitalno zrelih škola (pilot projekt)“.

U priručniku je dan kratak opis tableta i hibridnih računala. Premda naoko različiti uređaji, sa zaslonima osjetljivim na dodir i operacijskim sustavom Windows 10, njihovo korištenje i osnovne aktivnosti povezali smo i opisali zajedno, naglašavajući razlike, ako postoje.

Kako Windowsi 10 omogućuju visoku razinu personalizacije sustava koji kroz rad u oblaku povezuje sve uređaje s istim korisničkim računom u jednu uniformnu cjelinu, prepuštamo korisniku da sam odabere do koje mjere će koristiti dane mogućnosti. Važno je da korisnik dobije uvid u mogućnosti i nauči kako ih prilagoditi svojim potrebama.

Priručnik je napravljen kao presjek važnih korisničkih informacija, bez dubokog zadiranja u tehničke detalje hardvera i softvera, kako bi se korisniku dala što jasnija slika o karakteristikama tih uređaja, o novim mogućnostima koje mu oni pružaju, a nisu mu poznate.

Uvod

Danas je teško zamisliti obavljanje svakodnevnih obveza bez korištenja računala, tableta ili pametnih telefona. Korištenje uređaja ne podrazumijeva nužno i njegovo dobro poznavanje, samostalno upravljanje postavkama te uporabu noviteta koje razvoj tehnologije donosi iz dana u dan. Samostalnost i suvereno upravljanje korisniku skraćuje vrijeme potrebno za rad i daje mu dodatnu sigurnost u korištenju, pogotovo kad je riječ o primjeni uređaja u nastavnom procesu.

Svakim danom tehnologija donosi nove mogućnosti, koje učiteljima olakšavaju rad, no katkad uzrokuju nedoumice i probleme. Kako bi primijenili informacijsko-komunikacijske tehnologije u odgojno-obrazovnom procesu, učitelji koriste brojne nove alate i servise, pri čemu se očekuje dobro rukovanje uređajima kao nastavnim pomagalicama ili sredstvima.

Kako bi učitelji jednostavno koristili tablet i hibridna računala u nastavi i njezinoj pripremi, trebaju dobro poznavati uređaje i mogućnosti upravljanja njima, njihovim postavkama, sustavom obavješćivanja, organizacijom aplikacija, datoteka i informacija na njima te omogućiti siguran osobni prostor na uređaju za sebe, a samim time moći uputiti učenike u korištenje njima. Na putu prema „digitalizaciji nastave“ to su temeljni preduvjeti kako bi informacijsko-komunikacijska tehnologija mogla olakšati i osuvremeniti nastavu, a da pri tome ne postane teret i izvor frustracija korisnicima.

„Osnove korištenja tableta i hibridnih računala“ je priručnik izrađen za realizaciju istoimene radionice koja se održava tijekom školske godine 2016./2017. u sklopu projekta „e-Škole: Uspostava sustava razvoja digitalno zrelih škola (pilot projekt)“. Polaznici se upoznaju s osnovama upravljanja uređajima i korisničkim računima, bilo za sam uređaj ili za postojeće aplikacije, te se upoznaju s jednostavnim aplikacijama koje su integrirane u operacijski sustav, a služe kao početna točka i osnovna podrška u radu.

Upravljanje tabletima i hibridnim računalima

Osnovne karakteristike tableta i hibridnih računala

Hibridno računalo je uređaj „2 u 1“; temelji se na spoju karakteristika prijenosnog računala i tableta. Iz dana u dan hibridi su sve popularniji, jer ljudi traže prijenosna računala koja imaju sve karakteristike osobnog računala, a pritom su lagana za prenošenje, poput mobilnih uređaja.

Kako biste se što jednostavnije i učinkovitije koristili tabletom i hibridnim računalom, predstaviti ćemo te uređaje, njihove mogućnosti i osnovne aplikacije koje osiguravaju jednostavan i ugodan rad.

Osnovi dijelovi tableta i hibridnih računala

Slika 1. Hibridno računalo Yoga 260

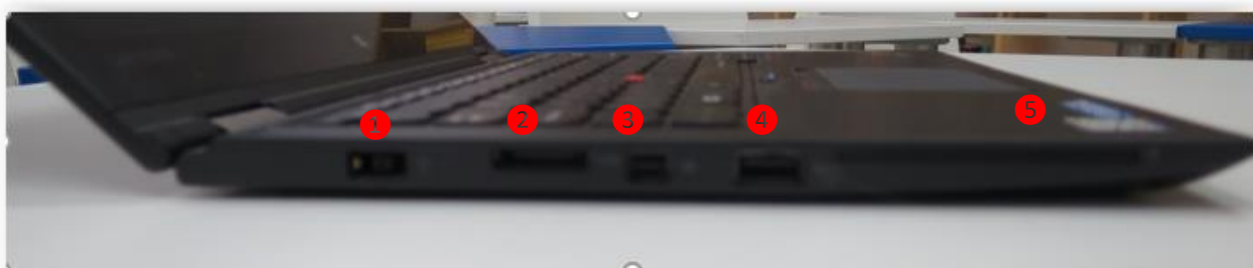
Slika 2. Važne komponente hibridnog računala

1. **Mikrofon**
2. **Kamera**
3. **Senzor za svjetlost**
4. **Zaslon osjetljiv na dodir**
5. **Ikona Windows**
6. **Osjetilna ploha** (engl. *Trackpad*) – sadrži tipke koje se ponašaju poput lijeve i desne tipke miša
7. **Osjetilni gumb** (engl. *TrackPoint*) – omogućuje pomicanje pokazivača miša za vrijeme pisanja

Slika 3. Desna strana hibridnog računala

1. **Gumb za uključivanje i isključivanje** – kada je hibridno računalo isključeno, pritisnite gumb da biste ga uključili; kada je uključeno, služi za pokretanje ili izlaz iz stanja mirovanja; u slučaju da uređaj ne reagira, možete ga ugasiti pritiskom na gumb barem pet sekundi
2. **Gumb za povećanje/smanjenje glasnoće**
3. **Utor za olovku**
4. **Utičnica za audioizlaz** (slušalice)
5. **Čitač MicroSD kartice** – čita dodatne memorijske kartice za pohranu, organiziranje, zajedničko korištenje i pristup podacima
6. **USB 3.0 priključak** – služi za priključivanje dodatnog USB uređaja, npr. miša, vanjskog pogona, pisača, skenera ili USB koncentratora
7. **HDMI priključak** – služi za priključivanje dodatnog videouređaja ili audiouređaja, primjerice televizora visoke razlučivosti, kompatibilnih digitalnih komponenti ili audiokomponenti
8. **Priključak za napajanje**

Slika 4. Lijeva strana hibridnog računala

a

1. **OneLink+ priključak** – spajanje na modul koji omogućuje jednostavno povezivanje uređaja na Ethernet, odnosno mrežu
2. **Mini DisplayPort priključak** – za spajanje na projektor, Smart TV i sl.
3. **USB USB 3.0 priključak**
4. **Utor za Smart Card** – ovi uređaji nemaju ugrađen taj utor

Slika 5. Tablet

1. **Prednja web-kamera** – nalazi se s donje strane kućišta
2. **Gumb za uključivanje i isključivanje** – kada je tablet isključen, pritisnite gumb da biste ga uključili; kada je uključen, služi za pokretanje ili izlaz iz stanja mirovanja; u slučaju da uređaj ne reagira, možete ga ugasiti pritiskom na tipku barem pet sekundi
3. **Unutarnji mikrofon**
4. **Stražnja web-kamera**
5. **Utor za olovku**
6. **Zvučnici** – nalaze se s donje strane kućišta
7. **Držači za tipkovnicu**
8. **Priključak za vanjsku tipkovnicu**

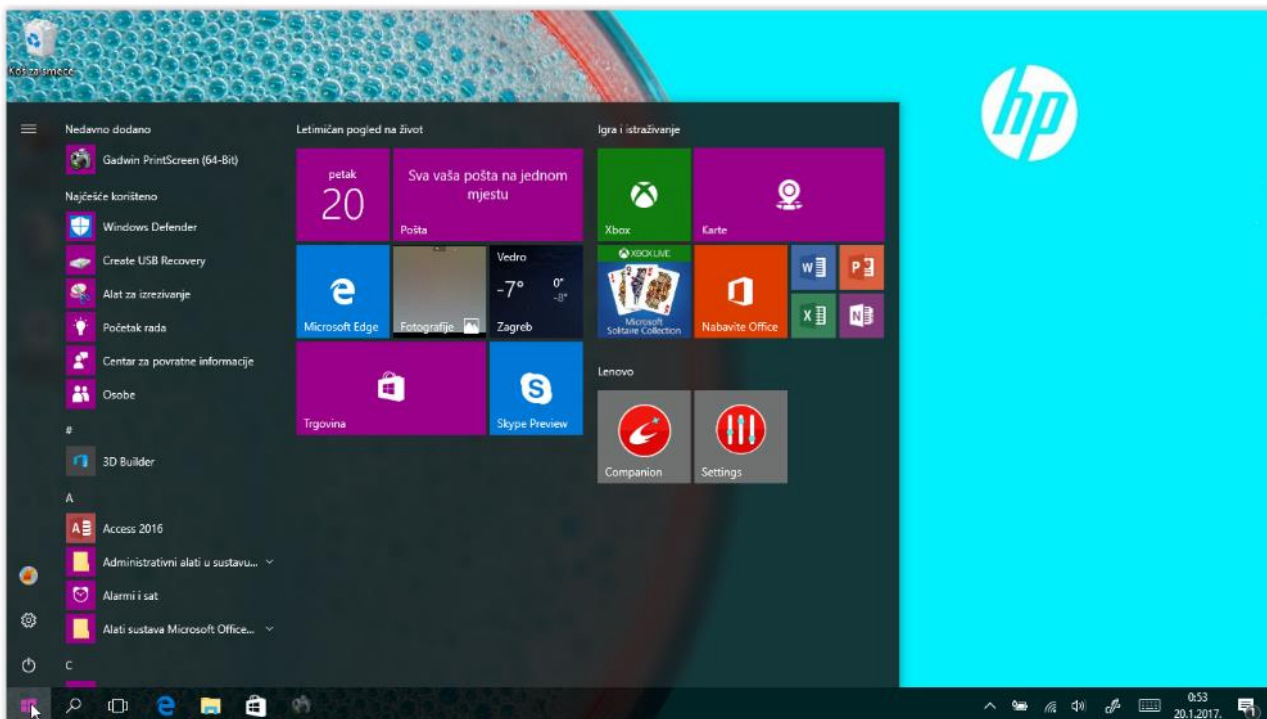

Slika 6. Desna strana tableta

1. **Gumb za povećanje/smanjenje glasnoće**
2. **Priključak za audioizlaz (slušalice)**
3. **Čitač MicroSD kartice** – čita dodatne memorijske kartice za pohranu, organiziranje, zajedničko korištenje i pristup podacima
4. **Priključak za mikro HDMI** – služi za priključivanje dodatnog videouređaja ili audiouređaja, primjerice televizora visoke razlučivosti, kompatibilnih digitalnih komponenti ili audiokomponenti
5. **Micro USB 2.0 priključak** – služi za priključivanje dodatnog USB uređaja, npr. tipkovnice, miša, vanjskog pogona, pisača, skenera ili USB koncentratora
6. **Indikator napajanja** – *bijelo* (računalo je priključeno na vanjski izvor napajanja, a baterija je napunjena između 90% i 99%); *žuto* (računalo je priključeno na vanjski izvor napajanja, a baterija je napunjena između 0% i 90%); *trepćuće žuto* (baterija je dostigla nisku razinu napunjenosti, a kad počne *brzo treptati*, dosegula je kritično nisku razinu napunjenosti); *isključeno* (baterija je u potpunosti napunjena).
7. **Priključak za napajanje**

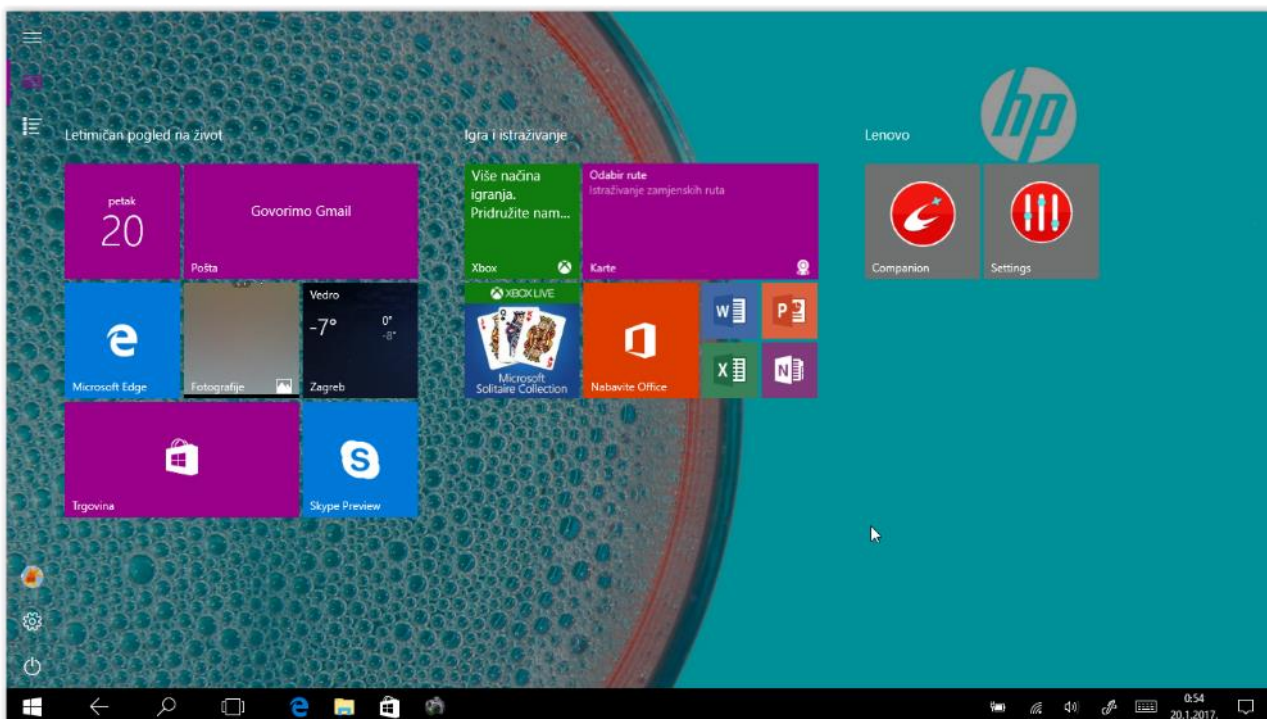
Uključivanje i isključivanje uređaja

Za uključivanje uređaja pritisnite i kratko držite gumb **Uključi/Isključi**. Otvorit će vam se sučelje za prijavu korisnika. Nakon prijave, pojavit će se početno sučelje, odnosno izbornik **Start**, kao na slikama koje slijede.

Slika 7. Početno sučelje

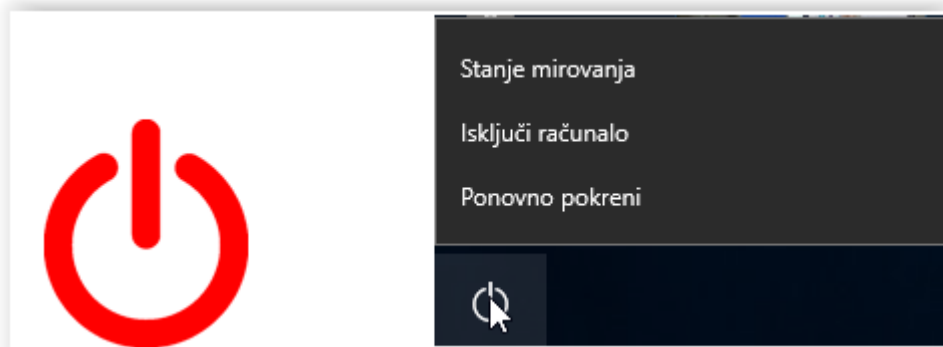
iii

Slika 8. Početno sučelje s izbornikom Start preko cijelog zaslona

Nakon osnovnih radnji pri korištenju uređaja upoznat ćete se s podešavanjem postavki izbornika **Start**.

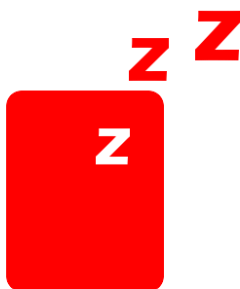
Za isključivanje uređaja koristite uobičajeni postupak u operacijskom sustavu Windows 10 pokretanjem ikone **Uključi/Isključi** na izborniku **Start**. Tom prilikom pojavit će se mogućnosti prikazane na *Slici 9*.

Slika 9. Mogućnosti upravljanja uređajem

Zaključavanje i otključavanje uređaja

U slučaju neaktivnosti korisnika, nakon određenog vremena uređaj prelazi u stanje mirovanja, u kojem troši vrlo malo energije. Rad korisnika se pohranjuje kako bi nakon neaktivnosti uređaj mogao nesmetano nastaviti raditi. Stanje mirovanja može se pokrenuti i ručno, korištenjem gumba **Uključi/Isključi** ili zatvaranjem poklopca kod hibrida.

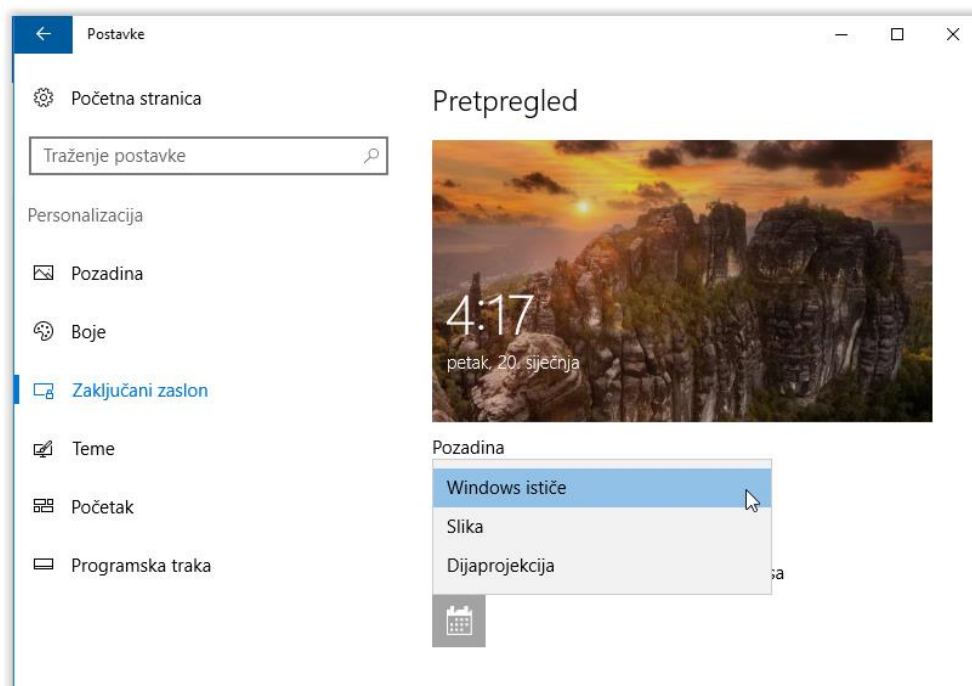
Slika 10. Stanje mirovanja

Nakon navedenih aktivnosti uređaj je zaključan te se prijavom ulazi u korisničko okruženje. Iz stanja mirovanja uređaj izlazi na različite načine, primjerice tako da pritisnete gumb za uključivanje na kućištu uređaja, gumb **Windows** na zaslonu, zatim pritiskom tipke **Windows** na tipkovnici, klikom miša ili otvaranjem poklopca hibridnog računala.

Slika 11. Zaključani zaslon

Kako biste zaključani zaslon prilagodili vlastitom ukusu, odaberite ikonu **Start**, pa u **Postavkama – Personalizacija – Zaključani zaslon**. Osim pozadine, u postavkama možete podesiti skup obavijesti koje želite vidjeti na zaključanom zaslonu, primjerice događanja iz kalendara, obavijesti s društvenih mreža i aplikacija i sl.

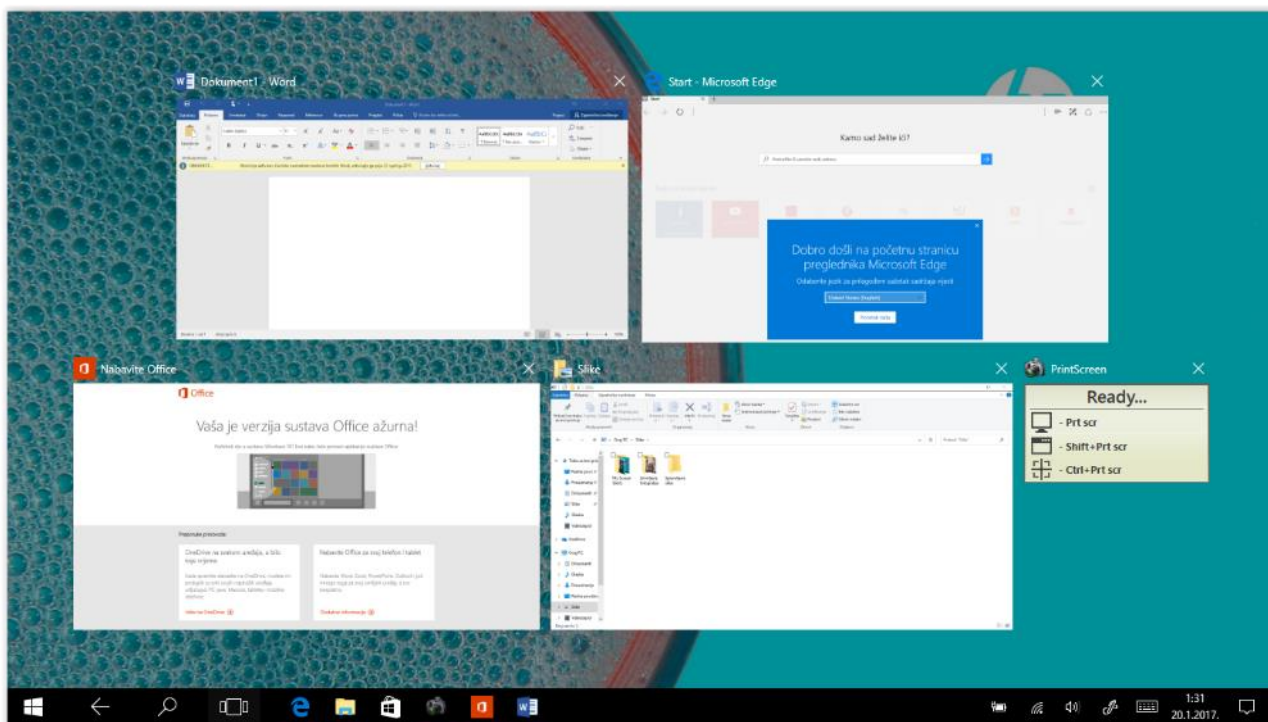

Slika 12. Postavke zaključanog zaslona

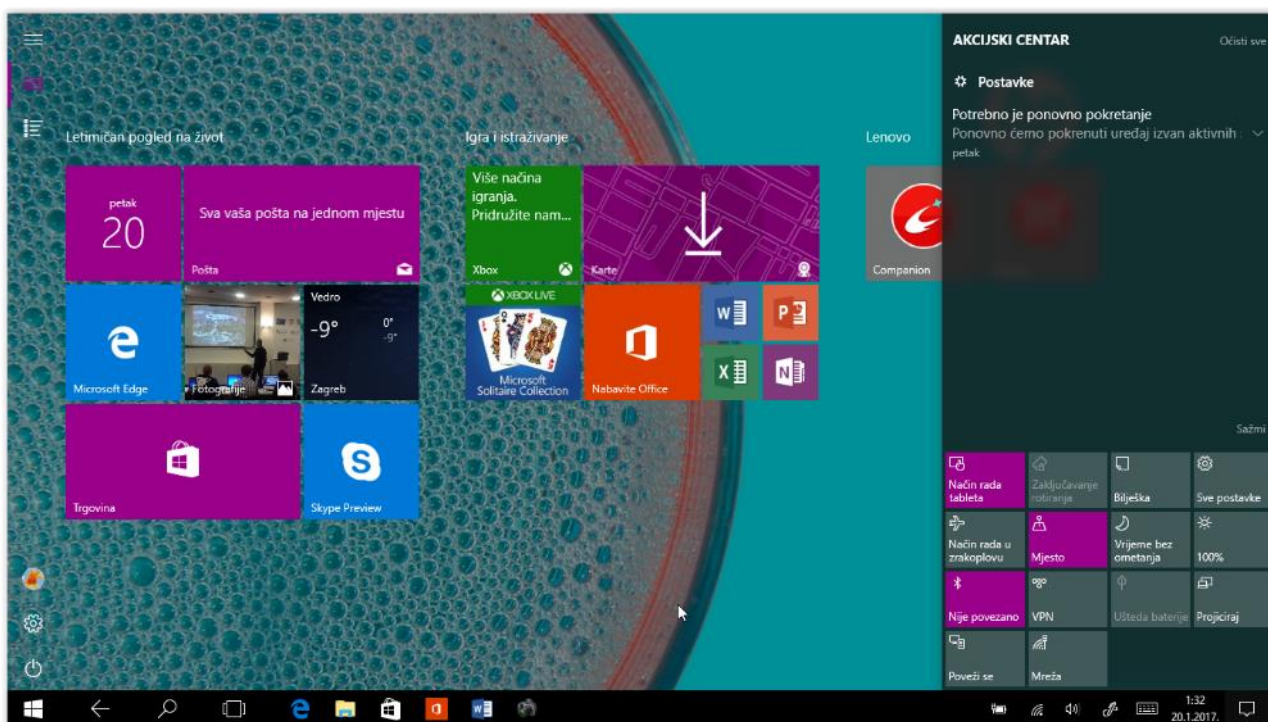
Uporaba zaslona osjetljivog na dodir

Za rukovanje zaslonom osjetljivim na dodir možete se koristiti prstima ili olovkom. Prstima su mogući sljedeći pokreti, odnosno geste:

1. **dodirivanje** – jednostrukim i dvostrukim dodirom prsta mogu se odabrati ili otvoriti aplikacije ili stavke izbornika, pritisnuti tipke na zaslonu ili upisati znakovi koristeći se tipkovnicom na zaslonu; dvostrukim dodirom *web* stranice, slike, dokumenta i sl., sadržaj se djelomično poveća, tj. zumira, a ponavljanjem dvostrukog dodira vraća se na početnu veličinu;
2. **povlačenje** – povlačenjem prsta lijevo/desno ili gore/dolje moguće je kretati se po prozorima lijevo/desno (početni zaslon ili zaslon aplikacija), gore/dolje po *web* stranicama; povlačenjem prstom od lijevog ruba zaslona udesno prikazat će se otvorene aplikacije kako biste im mogli pristupiti; povlačenjem prstom od desnog ruba prikazat će se **Akcijski centar**, mjesto za brzi pristup najčešćim postavkama računala;

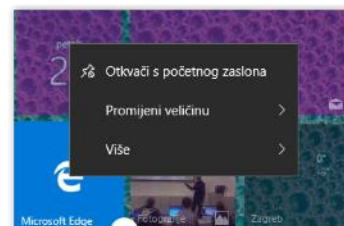

Slika 13. Prikaz otvorenih aplikacija povlačenjem prstom od lijevog ruba zaslona udesno

Slika 14. Prikaz Akcijskog centra povlačenjem prstom od desnog ruba zaslona ulijevo

3. **držanje** – dodirivanjem i držanjem prsta na određenom objektu dulje od dvije sekunde otvaraju se dostupne opcije (poput desne tipke miša na računalu);
4. **držanje i povlačenje** – držanjem i povlačenjem objekata moguće ih je premjestiti na drugo željeno mjesto;
5. **skupljanje ili širenje prstiju** – skupljanjem i širenjem prstiju na *web* stranici, slici ili dokumentu povećava se ili smanjuje otvoreni sadržaj (*zumiranje*).

Slika 15 Dostupne mogućnosti

Uporaba olovke

Na uređajima koji imaju zaslon osjetljiv na dodir korištenje mišem i dodir prstima mogu se zamijeniti, odnosno dopuniti korištenjem olovke. Olovkom možete odabirati i otvarati objekte te se kretati kroz mogućnosti izbornika i aplikacija.

Danas postoje mnogobrojni programi za crtanje i rukopisno pisanje bilješki, primjerice novi Microsoftov preglednik Edge, OneNote i sl. Što se tiče Microsoftova Officea, mogućnosti crtanja ovise o inačici aplikacije koja je instalirana na uređaj. Naime upotrebom mobilnih aplikacija moguće je, uz redovan unos teksta, i crtanje.

Prilikom unosa teksta moguće je odabrati način unosa teksta, tipkovnicom ili pisanjem olovkom. Kod hibridnih računala ova mogućnost se automatski pojavljuje tek kad se uređaj modificira u tablet.

Način rada uređaja

Microsoft Windows 10 je označio početak personaliziranog korištenja računala, u kojem korisnik stječe kontinuirano korisničko iskustvo na različitim uređajima te mogućnost prirodne interakcije s tehnologijom, kao što to čini s drugim ljudima – glasom, pokretima i pogledom. Naglasak je na zaštiti privatnosti i nadzoru nad korištenjem uređaja (Microsoft, 2015).

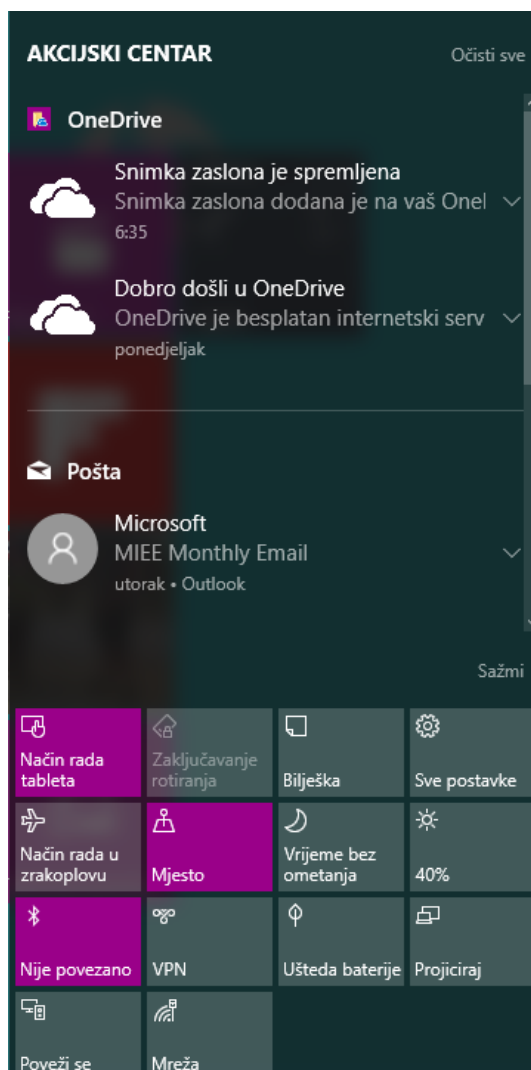
Namijenjen je različitim uređajima, od Xboxova (Microsoftova igraća konzola), pametnih telefona, osobnih računala, tableta i hibridnih računala pa do servera, na kojima će slično raditi i automatski im se prilagođavati. Brojni noviteti koje donose Windowsi 10 ostat će neprimijećeni ako se sustav koristi na uređajima čiji zaslon nije osjetljiv na dodir.

I tablet i hibridno računalo, kao uređaji sa zaslonom osjetljivim na dodir, mogu mijenjati korisničko sučelje iz *klasičnog*, predviđenog za rad s tipkovnicom i mišem (koje nalikuje korisničkom sučelju Windowsa 7), u način rada tableta.

Promjenu načina rada moguće je postaviti u **Postavkama** uređaja ili u **Akcijском centru**.

Akcijском centru pristupate koristeći se ikonom [1], *Slika 17.*, na **programskoj traci** ili povlačenjem prstom od desnog ruba zaslona.

Način rada uređaja određuje izgled i funkcionalnost korisničkog sučelja. Hibridno računalo dobiva potpunu funkcionalnost *načina rada tableta* kad ga modificirate u tablet.

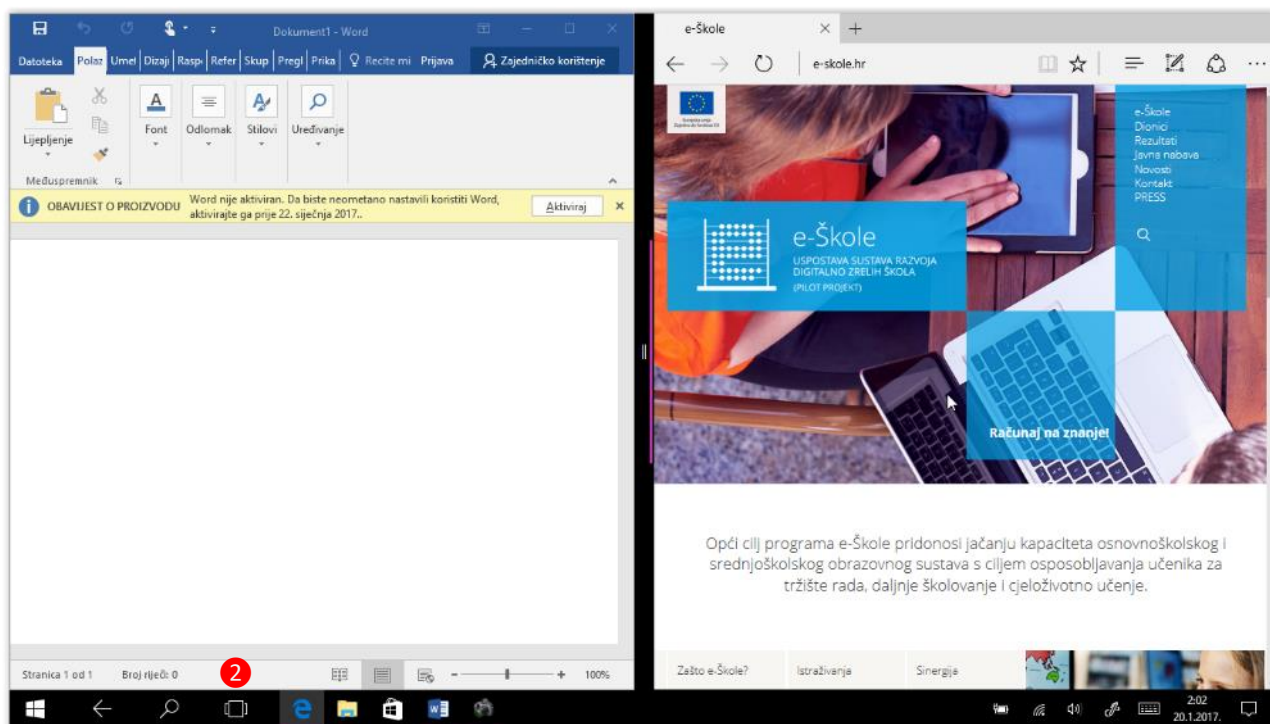
Slika 16. Akcijski centar

Slika 17. Pristup Akcijском centru putem programske trake

Izbornik **Start** otvara se preko cijelog zaslona, *Slika 14.*, kako biste imali više prostora za rad. Kako biste prikazali sve otvorene aplikacije, *Slika 13.*, možete na **Programskoj traci** dodirnuti ikonu **Prikaz zadatka** [2], *Slika 18.* Da bi se dvije aplikacije koristile jedna pored

druge, jednu otvorenu aplikaciju povucite u jednu stranu, a druga će se automatski pojaviti pored nje.

Slika 18. Rad s prozorima

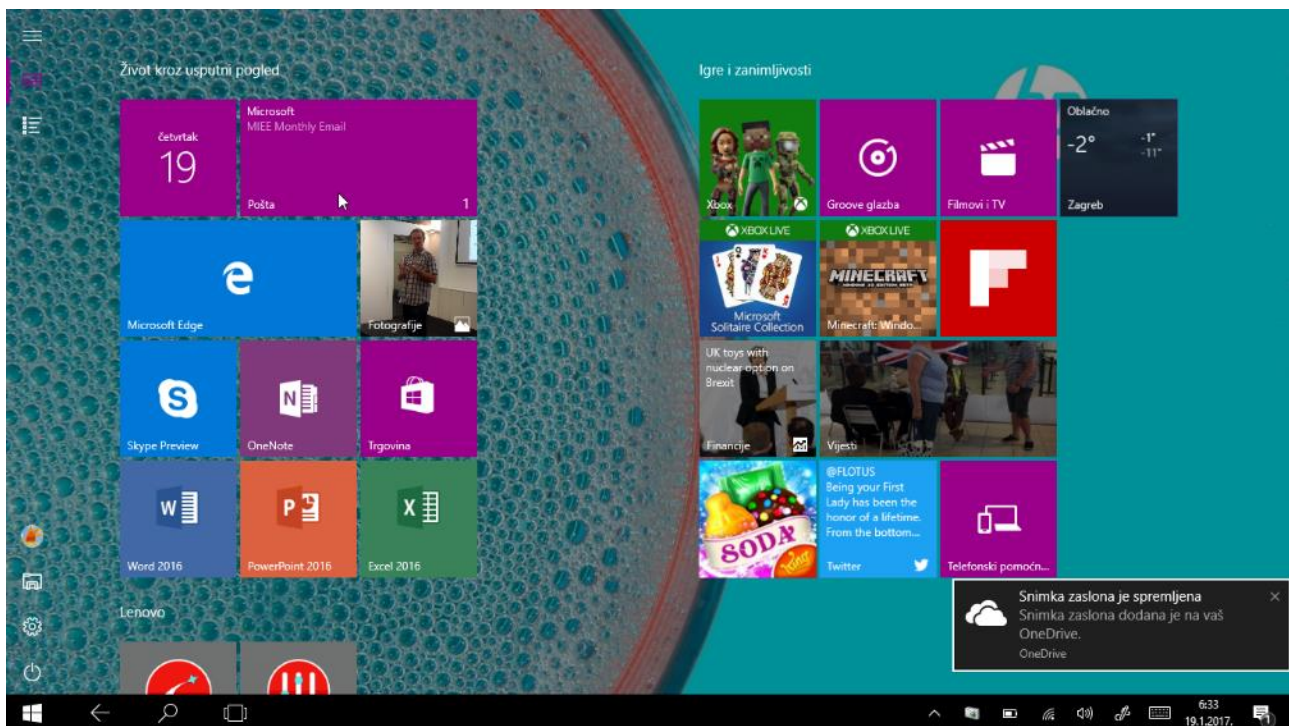
Vježba

Istražite razliku u načinu rada računala i tableta.

Izbornik Start

S Windowsima 10 vratio se izbornik **Start** u svom novom izdanju, kao kombinacija elemenata Windowsa 7 i Windowsa 8. Klikom na ikonu Windowsa na programskoj traci, na zaslonu ili tipkom na tipkovnici (samo na hibridnom računalu), otvara se izbornik **Start**. S desne strane nalaze se pločice aplikacija i programa koje korisnik može prilagoditi i grupirati prema svojim potrebama.

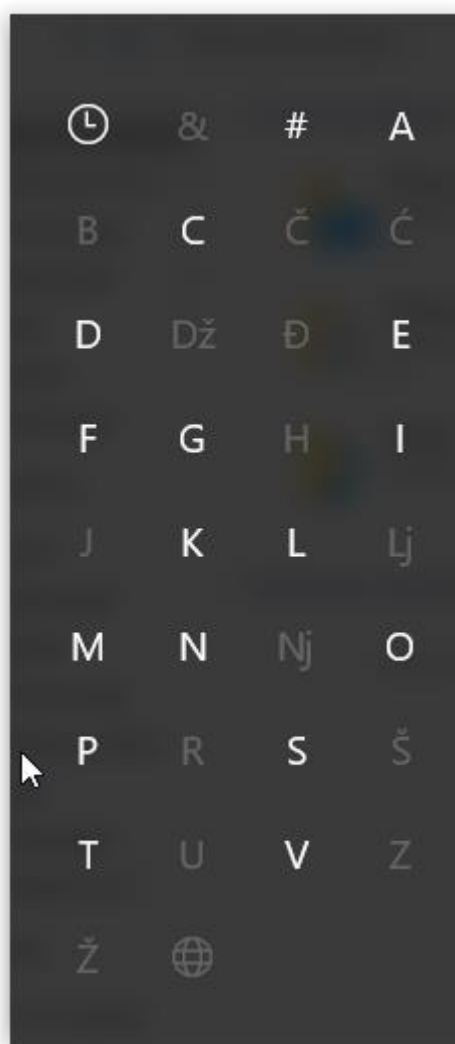
Slika 19. Izbornik Start

Kako biste što jednostavnije i ugodnije koristili svoj uređaj, prilagodite izbornik **Start** svojim željama i potrebama.

S lijeve strane nalaze se osnovne ikone, koje su različito raspoređene, ovisno o tome kako su podešene.

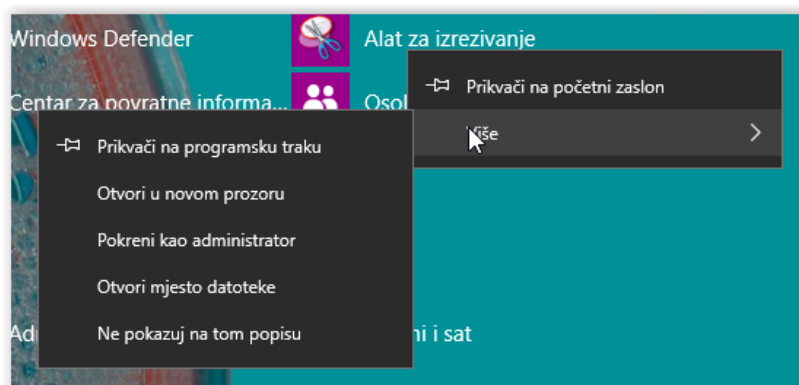
- **Izbornik Proširi** – otvaraju se dodatne mogućnosti
- **Prikvačene pločice** – prikaz aplikacija uz pomoć pločica
- **Sve aplikacije** – prikaz aplikacija abecednim redom
- **Korisnički račun** – mogućnosti promjene postavki računala, zaključavanje korisničkog sučelja, odjava iz korisničkog sučelja te prijava u druge korisničke račune
- **Eksploraor za datoteke** – mogućnost standardnog pristupa svim datotekama i mapama koje se nalaze pohranjene na memorijama računala
- **Postavke** – direktan pristup Postavkama uređaja
- **Uključi/Isključi** – omogućuje isključivanje i ponovno pokretanje računala te stanje mirovanja; ako je potrebno ažuriranje, i ono će se uključiti u ove mogućnosti

Ako tražite određenu aplikaciju, u izborniku **Start** kliknite na određeno slovo. Pojavit će se abecedni popis koji omogućuje lakše pretraživanje.

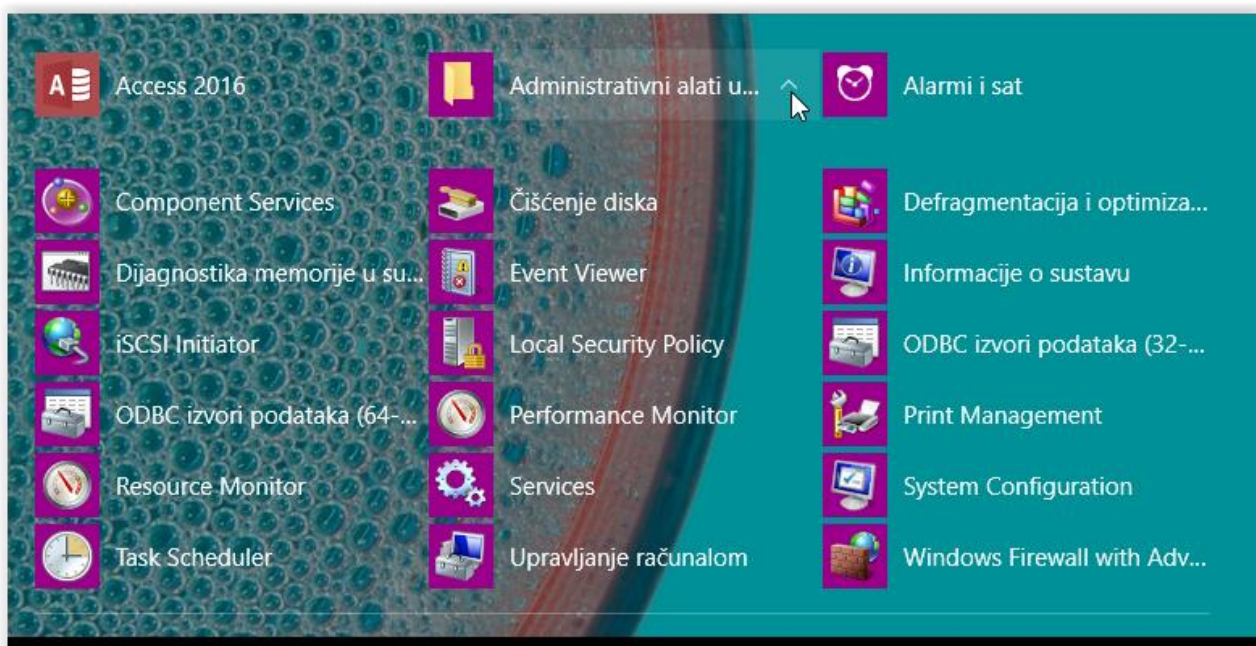
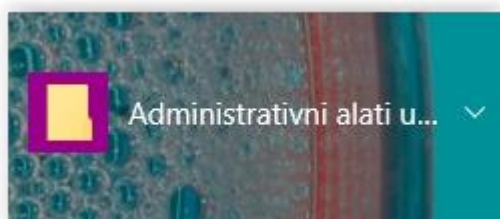
Slika 20. Pristup aplikacijama putem abecednog popisa

Svaka od ponuđenih aplikacija može se dodati u obliku pločice na izbornik **Start**. Duljim držanjem prsta na ikoni aplikacije otvara se dodatni izbornik, koji odgovara uobičajenom izborniku otvorenom desnom tipkom miša.

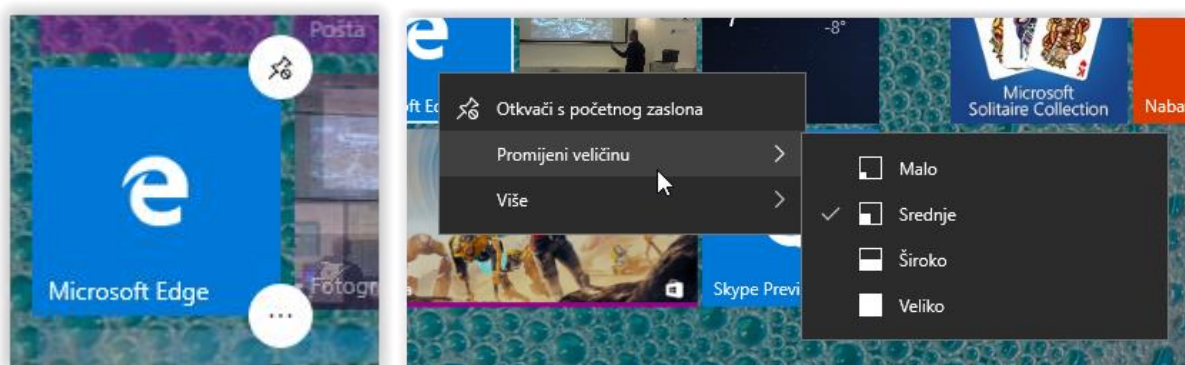
Slika 21. Mogućnosti aplikacija

Ako se desno od aplikacije prikazuje strelica, znači da uz nju postoje i neke specifične mogućnosti, do kojih dolazite otvaranjem te strelice.

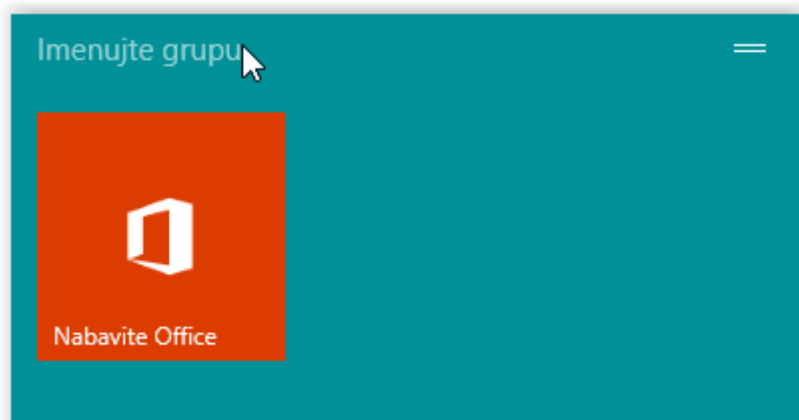
Slika 22. Dodatne mogućnosti aplikacija

Na isti način možete organizirati programske pločice na izborniku **Start**. Duljim držanjem prsta na pločici otvorit će se odgovarajući izbornik, s pomoću kojeg možete mijenjati veličine pločica, isključiti ih ili prikvačiti na **Programsku traku**.

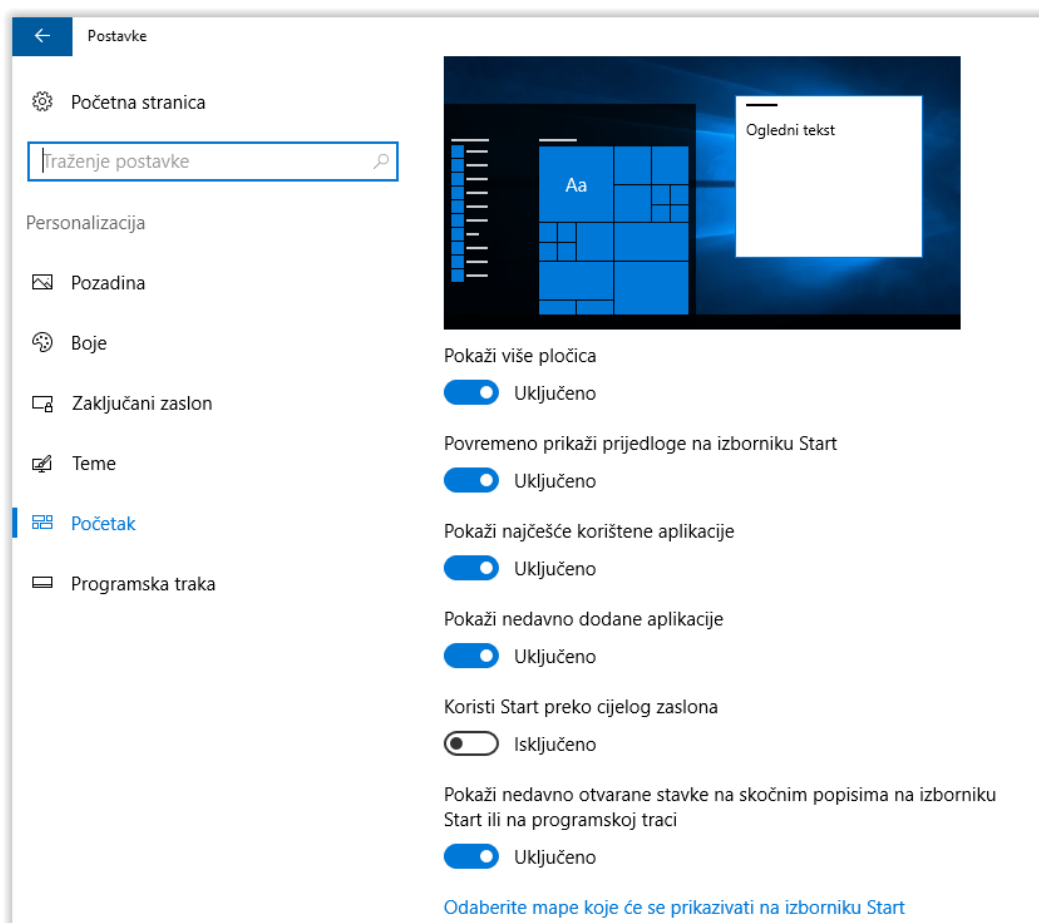
Slika 23. Dodatne mogućnosti programskih pločica

Ako imate dodatnih želja za grupiranje aplikacija, povlačenjem aplikacije na prazan prostor pojavit će se novi razdjelnik grupe kojemu možete definirati naziv.

Slika 24. Kreiranje nove grupe aplikacija

Ako želite detaljnije mijenjati izbornik **Start**, to možete učiniti u **Postavkama** uređaja. Odabirom izbornika **Start** odaberite ikonu **Start**, pa **Postavke** – **Personalizacija** – **Početak**.

Slika 25. Postavke početne stranice

Programska traka

Na programskoj traci nalaze se osnovne ikone za rad na uređaju:

- **Start**
- **Povratak**
- **Okvir za pretraživanje**
- **Prikaz zadataka.**

Ikona **Start** otvara početni zaslon, odnosno izbornik **Start**, početnu točku za rad na računalu koja se u **Postavkama** uređaja može podesiti tako da se otvara preko cijelog zaslona ili ne. Ikona **Povratak** vraća korak unatrag u provedenim aktivnostima.

Koristeći se okvirom za pretraživanje možete brzo pretraživati aplikacije, datoteke, postavke te Windows pomoć.

Prikaz zadataka otvara sve aktivne prozore u kojima se obavljaju određeni zadaci. Dodirom određenog prozora aplikacija postaje aktivna. Prikazani prozori se jednostavno mogu zatvoriti, a ako dulje zadržimo prst na prozoru, pojavljuju se dodatne mogućnosti.

U desnom dijelu **Programske trake** nalazi se sistemski okvir s uobičajenim ikonama za prikaz aktivnih servisa, primjerice mreže, zvučnih postavki, postavki unosa teksta, datuma i vremena te ikone **Akcijskog centra**.

Slika 26. Sistemski okvir

Ako ne koristite način rada tableta, otvaranjem **Prikaza zadataka** pojavit će se virtualne radne površine na kojima možete raspodijeliti aktivne aplikacije kako bi rad bio jednostavniji i pregledniji.

Slika 27. Prikaz virtualnih radnih površina

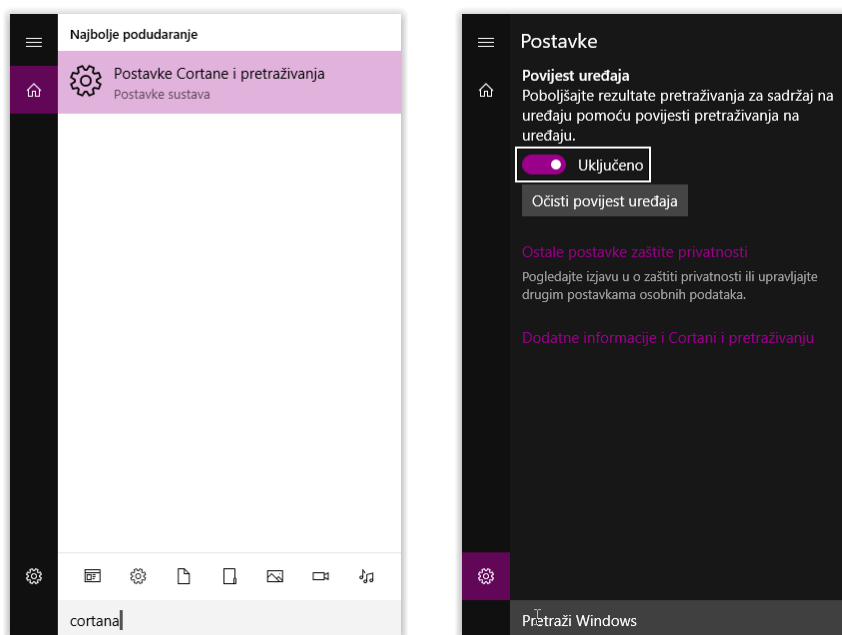
Za one koji žele znati više

Cortana je Microsoftov osobni asistent koji pridonosi još većoj personalizaciji uređaja. Cortana može, osim različitih pretraga podataka na računalu, obaviti i neke logičke zadatke, poput pokretanja i zaustavljanja pjesama, pretraživanja podataka na OneDriveu, može upravljati kalendarom i obavještavati o aktualnostima. Cortanom se može upravljati glasovno, ali za sada je optimizirana samo za određene jezike i tržišta i najbolje funkcionira kad su postavke regije i jezika na uređaju usklađene.

Za sada se u postavkama Cortane može podesiti uspješnije pretraživanje sadržaja s računala i mreže tako da se uključi povijest

vašeg pretraživanja (za povijest mrežnog pretraživanja koriste se podaci s tražilice Bing).

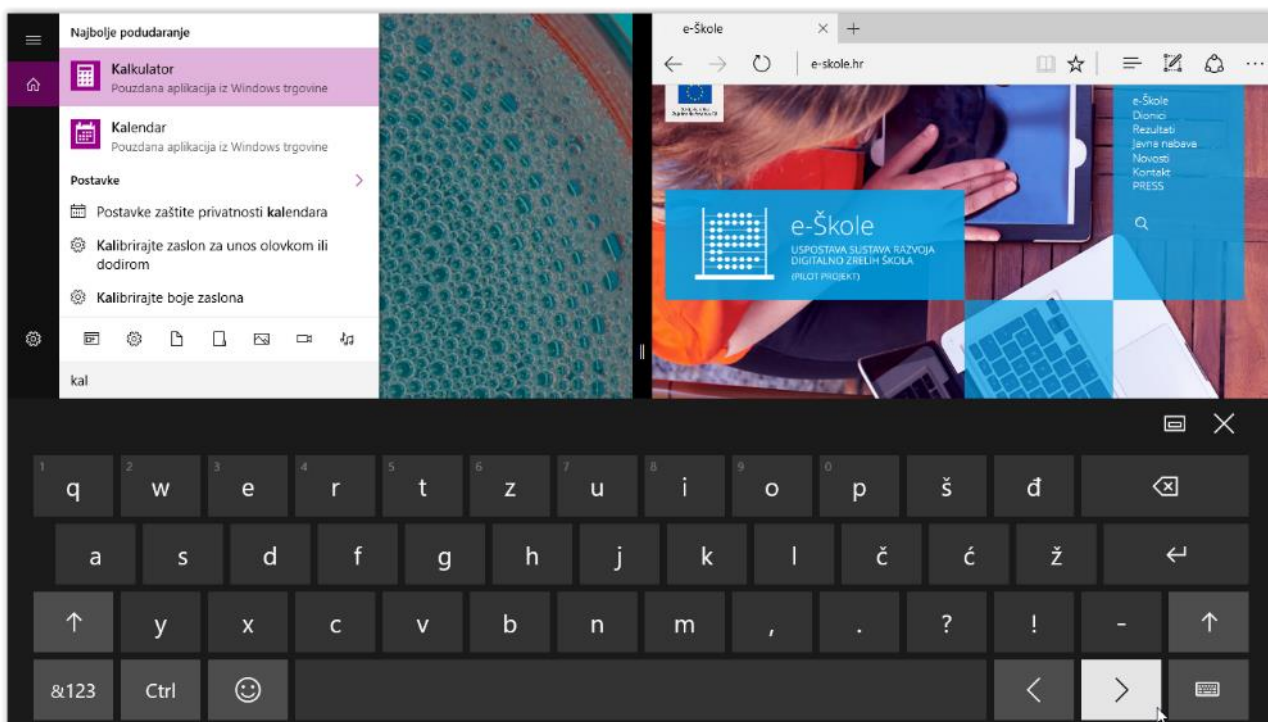

Slika 28. Postavke Cortane

Rad s tipkovnicom

Dok je kod tableta tipkovnica uvijek prisutna u sistemskom okviru, kod hibridnih računala uporaba tipkovnice ovisi o podešenim postavkama. Kod njih se dodirna tipkovnica automatski pojavljuje tek kad uređaj poprima funkciju tableta, čime klasična tipkovnica gubi svoju namjenu. Ako radite na hibridnom računalu, postavite ga u način rada tableta.

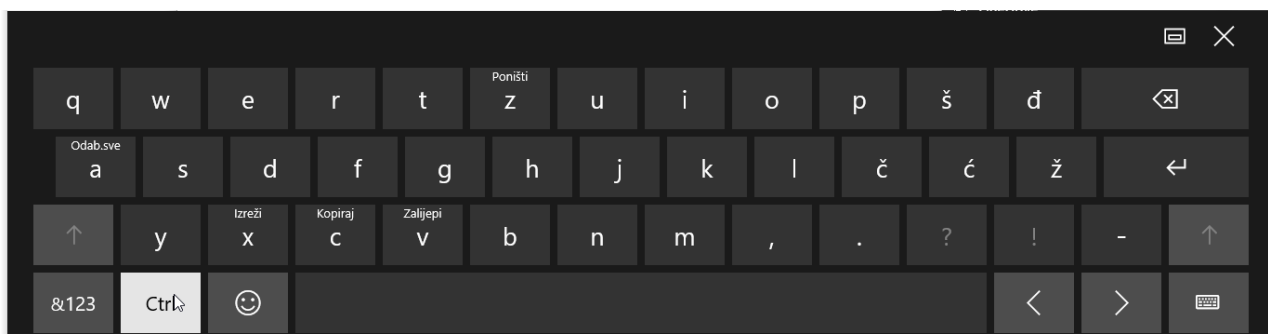
Prilikom unosa teksta automatski će se pojaviti dodirna tipkovnica. U gornjem desnom kutu nalaze se ikone za njezino trenutno zatvaranje ili za promjenu veličine. Ako tipkovnica nije maksimalnih dimenzija, možete joj mijenjati poziciju na zaslonu.

Slika 29. Dodirna tipkovnica

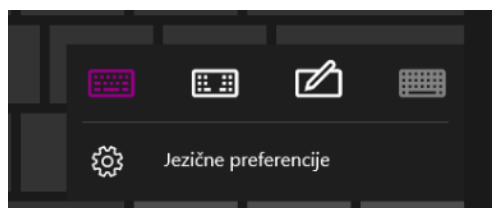
Pri svakom novom pojavljivanju tipkovnica se otvara u obliku u kojem se zadnji put koristila.

Ako želite koristiti osnovne prečice na tipkovnici, možete to i na dodirnoj tipkovnici, dodirom tipke <CTRL>. Pojavit će se tipkovnica s prečicama.

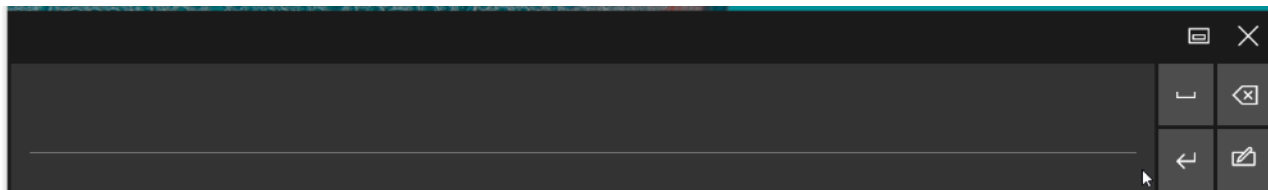
Slika 30. Dodatne prečice na dodirnoj tipkovnici

U postavkama tipkovnice možete odabrati jezik te izgled tipkovnice.

Slika 31. Mogućnosti tipkovnice

Među ponuđenim tipkovnicama nalazi se i ploča za pisanje teksta.

Slika 32. Ploča za pisanje teksta

Vježba

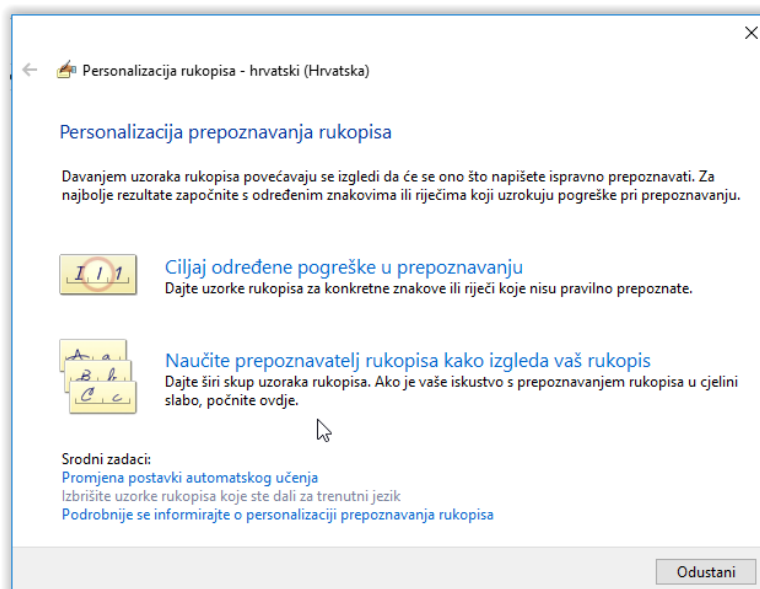

Organizirajte prečice na izborniku **Start** te kreirajte kategoriju aplikacija pod nazivom Osnovni alati, u koju dodajte barem dvije aplikacije (e-pošta, Kontakti, Kamera, Word, Microsoft Edge, One Note i sl.). Prilikom rada s tipkovnicom obratite pozornost na mogućnosti tipkovnice. Promijenite izgled tipkovnice i proučite postavke. Isprobajte unos teksta s pomoću ploče za pisanje teksta. Ostavite tipkovnicu u onom obliku koji vam najviše odgovara.

Za one koji žele znati više

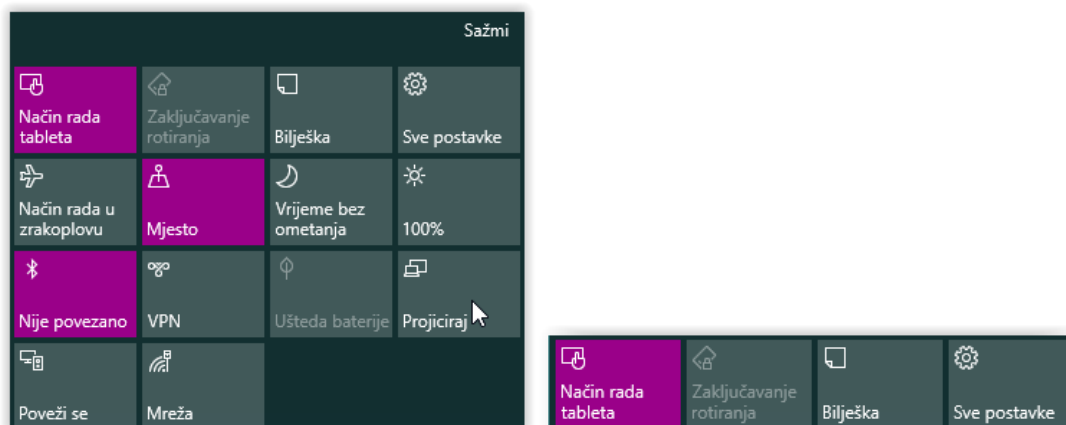
Ako želite da uređaj što bolje prepoznaje vaš rukopis, otvorite **Upravljačku ploču** → **Sat, jezik, regiju** → **Jezik** → **Mogućnosti jezika**. Odabirom opcije **Personalizacija prepoznavanje rukopisa**, nudi vam se mogućnost da *prepoznavatelja rukopisa* naučite kako izgleda vaš rukopis te da ga upozorite na konkretne zapise koji nisu pravilno prepoznati.

Slika 33. Personalizacija rukopisa

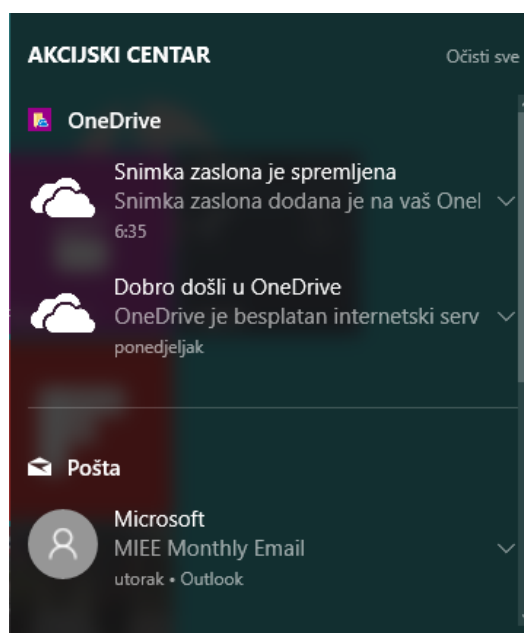
Akcijski centar

Akcijski centar je središnje mjesto za brzi pristup **Postavkama** i čestim akcijama na uređaju. Njegovim otvaranjem pojavit će se sve dostupne mogućnosti, koje se mogu i sažeti na četiri osnovne.

Slika 34. Brzi pristup postavkama

Osim postavki uređaja, u **Akcijском centru** se pojavljuju razne obavijesti vezane uz pojedinosti o uređaju, o elektroničkoj pošti, o preuzimanju sadržaja i sl. Pored obavijesti nalaze se strelice koje otvaraju detalje, te mogućnost njezinog brisanja.

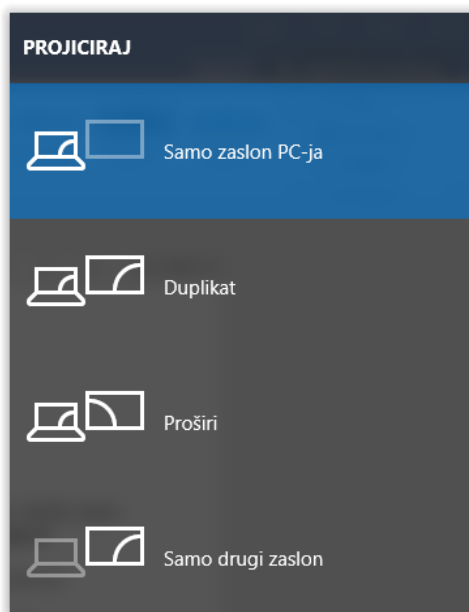
Slika 35. Obavijesti Akcijskog centra

Ako želite da se obavijesti nižu određenim redom, prema važnosti, pritisnite i držite naziv određene grupe obavijesti te odaberite mogućnost **Postavi visoki prioritet za ovu grupu**.

Vježba

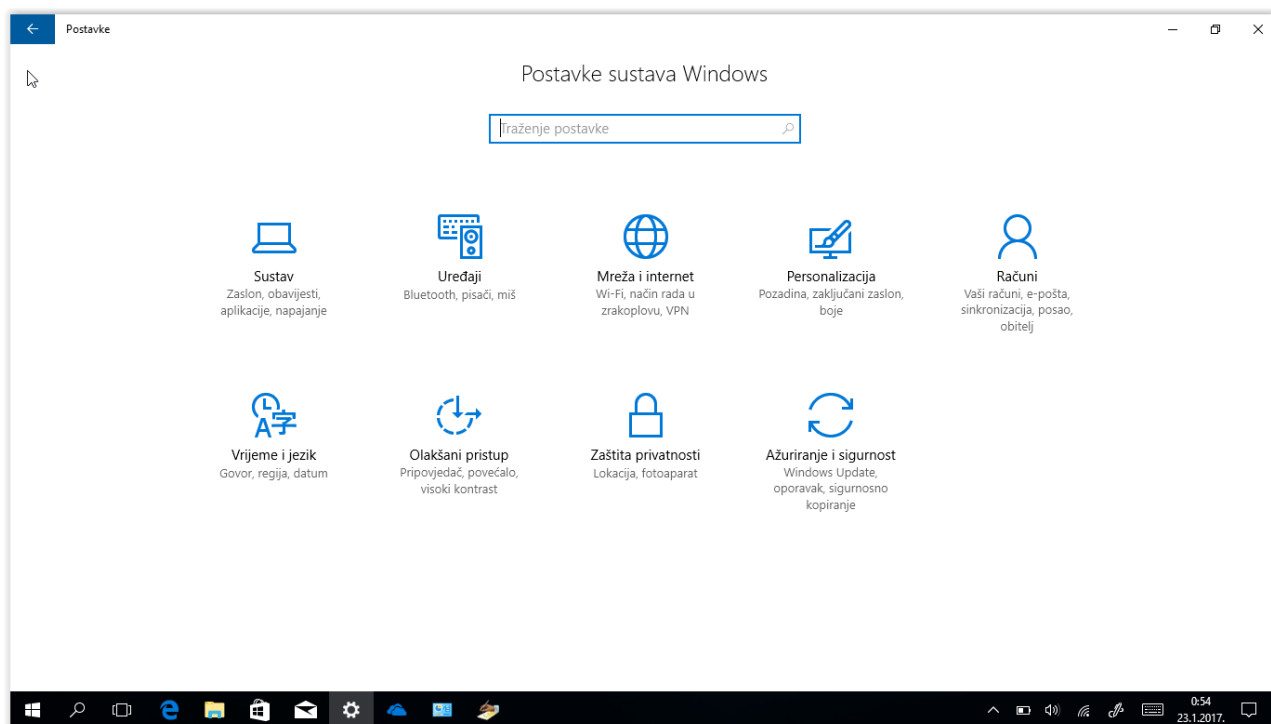
Povežite svoj uređaj s bežičnim zaslonom kako biste podijelili sliku svog zaslona. Isprobajte i različite načine projiciranja svog zaslona. Razmislite/raspravite o osnovnim prečicama potrebnim u svakodnevnom radu, primjerice način rada tableta/računala, rotacija zaslona, projiciranje, ušteda baterije, svjetlina zaslona, način rada u zrakoplovu.

Slika 36. Akcijski centar - projiciranje

Postavke uređaja

Do **Postavki** uređaja možete doći na različite načine, primjerice dodirom ikone **Start** u **Akcijskom centru** i sl.

Slika 37. Postavke sustava Windows

Windows 10 donijeli su novi izgled **Postavki**, koje u svom nazivu ne sadrže naziv PC, s obzirom na to da su prilagođeni i mobilnim uređajima.

Većina aplikacija ima svoje postavke, koje možete naći na uobičajenoj ikoni, *Slika 38*.

Slika 38. Ikona za postavke

Sustav

Zaslon – prilagodba zaslona, što uključuje veličinu teksta, ikona i pločica aplikacija i ostalih stavki te mogućnost rotacije zaslona

Obavijesti i akcije – odabir brzih akcija koje će se pojavljivati na programskoj traci, definiranje obavijesti za **Akcijski centar**

Višezadaćnost – definiranje rasporeda i poravnanja prozora pri radu s većim brojem aplikacija te postavke virtualnih radnih površina

Način rada tableta – prilagodba uređaja upravljanju dodirnom prilikom korištenja uređaja kao tableta

Ušteda energije – podešavanje trenutne štednje baterije, koja će se automatski uključiti kada raspoloživi kapacitet baterije padne na 20%

Ušteda baterije i stanje mirovanja – podešavanje štednje baterije postavkama isključivanja zaslona, stanja mirovanja i Wi-Fi-ja

Pohrana – informacije o uređajima za pohranu te definiranje mjesta na koje se pohranjuju nove aplikacije i nova multimedija

Izvanmrežne karte – podešavanje preuzimanja, ažuriranja i korištenja karata

Zadane aplikacije – definiranje zadanih aplikacija za slušanje glazbe, reprodukciju videa, pregled web-sadržaja...

O programu – informacije o operacijskom sustavu i samom uređaju na koji je instaliran te aktivacija operacijskog sustava Windows

Uređaji

Pisač i skener – mogućnosti dodavanja i postavke pisača i skenera

Povezani uređaji – dodavanje uređaja

Bluetooth – upravljanje Bluetooth uređajima

Miš i dodirna pločica – podešavanje lijeve, odnosno desne tipke miša te dodirne plohe, ako je uređaj ima

Upisivanje – podešavanje unosa teksta, i to korekcije pravopisa, načina upisivanja, te postavki dodirne tipkovnice (velika slova i sl.)

Automatska reprodukcija – podešavanje automatske reprodukcije za sve medije i uređaje

USB – postavljanje sustava obavješćivanja o ispravnosti rada USB uređaja

Mreža i internet

Wi-Fi – podešavanje osnovnih i naprednih mogućnosti bežične mreže

Uključivanje načina rada u zrakoplovu

Potrošnja podataka – pregled potrošnje podataka u zadnjih 30 dana

VPN – podešavanje virtualne privatne mreže (engl. *Virtual Private Network*)

Modemska veza – postavljanje modemske veze

Proxy – podešavanje *proxy* poslužitelja

Personalizacija

Pozadina – podešavanje pozadine

Boje – podešavanje boje isticanja pozadine, izbornika **Start**, programske trake, Akcijskog centra i naslovnih traka

Zaključani zaslon – podešavanje pozadine zaključanog zaslona i pozadinske slike zaslona za prijavu

Postavke teme – podešavanje teme Windowsa 10 kroz upravljačku ploču

Početak – podešavanje početnog zaslona, odnosno izbornika **Start**

Računi

Vaša e-pošta i računi – podešavanje i pregled vaših korisničkih računa: lokalnog i Microsoftovog računa za sustav, korisničkih računa za elektroničku poštu, kalendar i kontakte te računa koji se koriste za druge aplikacije

Mogućnosti prijave – podešavanje vremenskog ograničenja neaktivnosti nakon kojeg je potrebna ponovna prijava, promjena zaporke te kreiranje alternativnih načina prijave putem PIN-a ili slikovne zaporke

Pristup na poslu – povezivanje s radnim mjestom ili školom ako se koristi neki Microsoftov poslovni servis

Obitelj i drugi korisnici – postavljanje korisničkih računa članova obitelji koji uključuju i korisničke račune djece, s posebnim postavkama koje mogu pridonijeti njihovoj sigurnosti, te korisničkih računa drugih korisnika izvan obitelji

Sinkroniziranje postavki – podešavanje sinkronizacije postavki Microsoftovih računa koji se koriste na različitim uređajima

Vrijeme i jezik

Datum i vrijeme – podešavanje datuma, vremena i vremenske zone

Regija – podešavanje države ili regije u kojoj se koristi uređaj te jezika čitanja i pisanja

Govor – podešavanja jezika za komunikaciju s uređajem, ako ta mogućnost postoji

Olakšani pristup

Pripovjedač – podešavanje čitača zaslona

Povećalo – podešavanje povećavanja stavki na zaslonu

Jak kontrast – odabir teme za kontrast koji olakšava čitanje

Titlovi – podešavanje *titlova*, pozadine i prozora

Tipkovnica – podešavanje raznih mogućnosti tipkovnice koje olakšavaju rad s njom

Miš – podešavanje postavki miša, njegovih tipki i pokazivača

Ostale mogućnosti – podešavanje raznih vizualnih mogućnosti za olakšani pristup

Zaštita privatnosti

Općenito – podešavanje osnovnih mogućnosti zaštite privatnosti

Mjesto – postavke mjesta ili lokacije uređaja te podešavanje aplikacija koje smiju koristiti vašu lokaciju

Kamera – podešavanje kamere te aplikacija kojima je dopušteno korištenje kamere

Mikrofon – podešavanje mikrofona te aplikacija kojima je dopušteno korištenje mikrofona

Govor, rukopis i tipkanje – podešavanje mogućnosti upoznavanja uređaja s vama, kako bi prikupljene informacije osigurale bolju personalizaciju uređaja

Podaci o računu – podešavanje pristupa aplikacija vašem korisničkom računu

Kontakti – podešavanje aplikacija koje imaju pristup vašim kontaktima

Kalendar – podešavanje aplikacija koje imaju pristup vašem kalendaru

Povijest poziva – podešavanje aplikacija koje imaju pristup vašoj povijesti poziva, ako se oni ostvaruju

E-pošta – podešavanje aplikacija koje imaju pristup vašoj elektroničkoj pošti

Poruke – podešavanje aplikacija koje imaju pristup vašim porukama

Prijamnici – podešavanje aplikacija koje mogu kontrolirati prijamnike, poput onoga za Bluetooth, da biste mogli primiti i slati poruke

Ostali uređaji – podešavanje aplikacija koje omogućuju automatsko zajedničko korištenje i sinkronizaciju podataka putem bežičnih mreža s drugim uređajima

Povratne informacije i dijagnostika – podešavanje slanja povratnih informacija s uređaja te podaci o dijagnostici i korištenju uređaja koji se šalju Microsoftu

Pozadinske aplikacije – definiranje pozadinskih aplikacija koje mogu primiti podatke, slati obavijesti i ažuriranja čak i kad se ne koriste, čime se može pridonijeti uštedi energije

Ažuriranje i sigurnost

Windows Update – provjera i mogućnost izbora nadogradnje operacijskog sustava

Windows Defender – podešavanje preporučene zaštite u stvarnom vremenu, u oblaku te automatsko slanje uzoraka

Sigurnosna kopija – podešavanje izrade sigurnosne kopije i njezino vraćanje

Oporavak – vraćanje uređaja na izvorne postavke sa zadržavanjem i bez zadržavanja korisničkih podataka

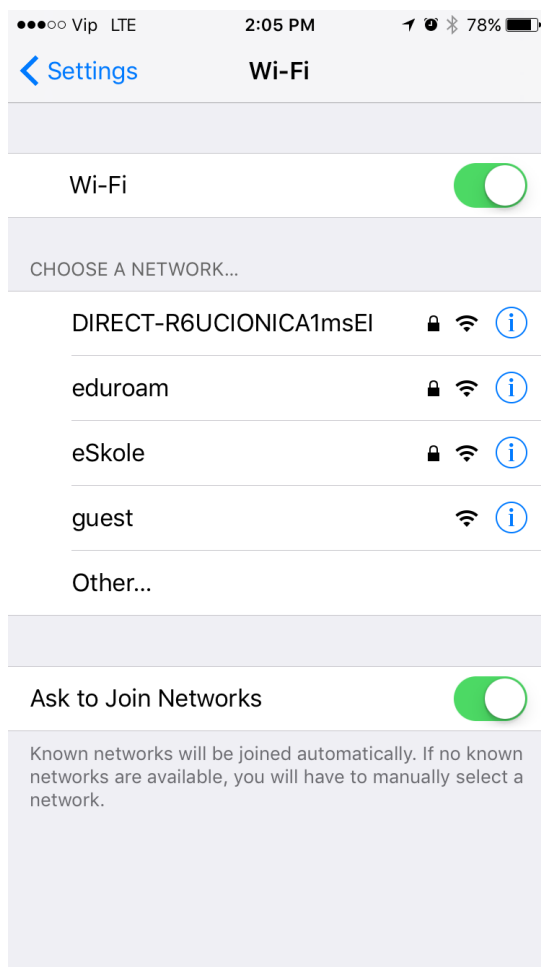
Aktivacija – unošenje aktivacijskog ključa za operacijski sustav

Pronađi moj uređaj – podešavanje praćenja uređaja, koje omogućuje njegov pronalazak ako se izgubi

Za razvojne inženjere – podešavanje značajki za razvojne inženjere

Povezivanje uređaja na bežičnu mrežu

Da biste svoj tablet ili hibridno računalo povezali s Wi-Fi mrežom, odaberite ikonu **Mreža** na programskoj traci ili u **Akcijskom centru**. Odaberite željenu Wi-Fi mrežu, opciju **Poveži se** i unesite lozinku. Pratite dodatne upute, ako se pojave.

Slika 39. Popis dostupnih mreža

Vježba

Spojite se na bežičnu mrežu e-Škole uspostavljenu projektom. Postojeću zaporku možete promijeniti na [CARNetovom Webmailu](#). Prema zahtjevima sigurnosti, zaporka mora imati minimalno 8 znakova, od toga barem jedan broj, jedno malo i jedno veliko slovo i 1 poseban znak. Kreirajte zaporku s pomoću prvih slova ili brojeva rečenice koju ćete lakše zapamtiti.

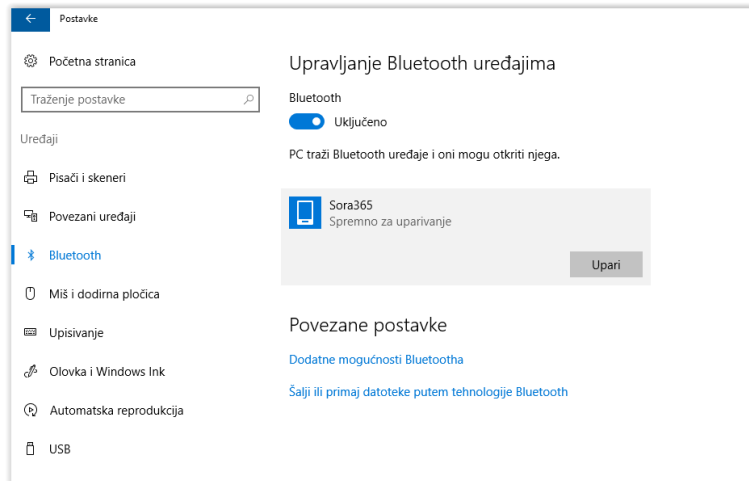
Npr. Od Zagreba do Splita vozimo se 3 sata. **OZdSvs3s.**

Za one koji žele znati više

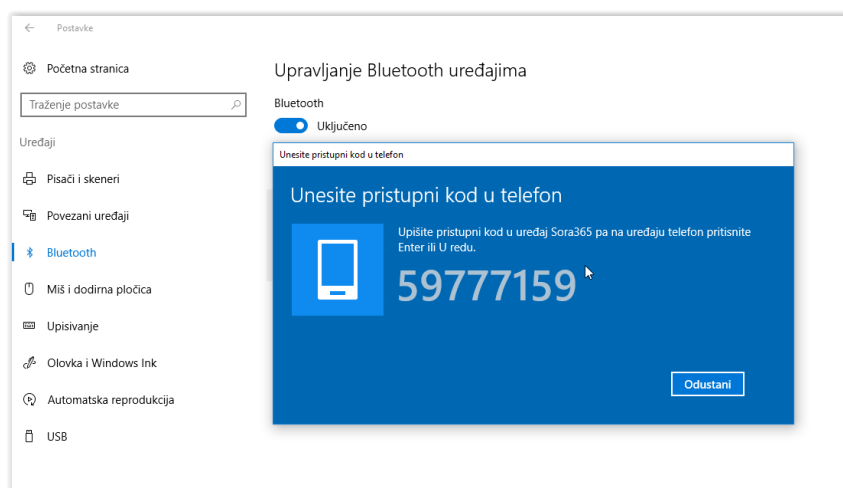
Za povezivanje tableta ili hibridnog računala s raznim bežičnim uređajima, primjerice Bluetooth slušalicama, zvučnicima, mobitelima, sensorima i sl. koristite Bluetooth tehnologiju. Najprije uređaj uparite s Bluetooth uređajem. Kako to učiniti, ovisi o vrsti Bluetooth uređaja koje koristite.

Uključite Bluetooth na oba uređaja koja želite upariti. Bluetooth na tabletu ili hibridu uključujete u **Akcijском centru**, putem kojeg možete doći do podešavanja Bluetootha u **Postavkama** (držanjem prsta na ikoni Bluetootha). Pojavit će se uređaj koji želite upariti.

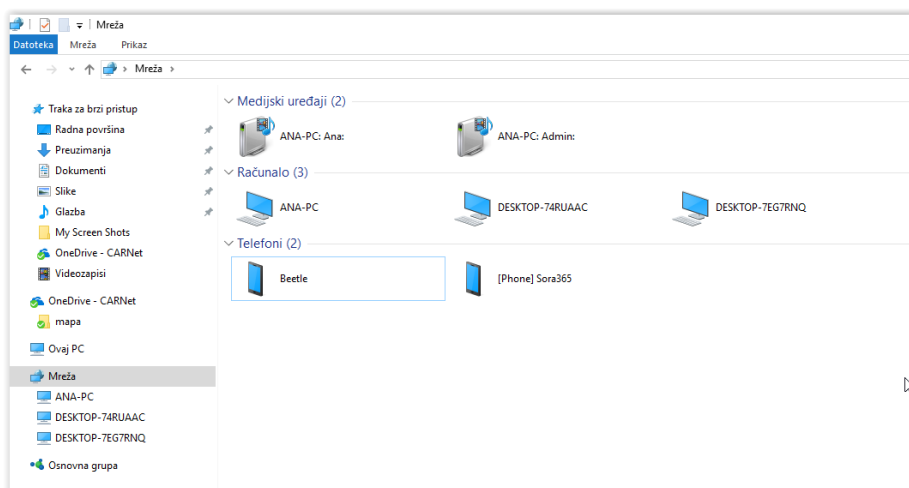
Slika 40. Upravljanje Bluetooth uređajima

Nakon toga će tablet ili hibridno računalo prikazati pristupni kod za unos u uređaj koji želite upariti.

Slika 41. Pristupni kod za Bluetooth uređaj

Kad su uređaji upareni, možete koristiti mogućnosti prijenosa podataka s jednog na drugi.

Slika 42. Pristup Bluetooth uređajima

Upravljanje korisničkim računima

Prijava i postavljanje računa

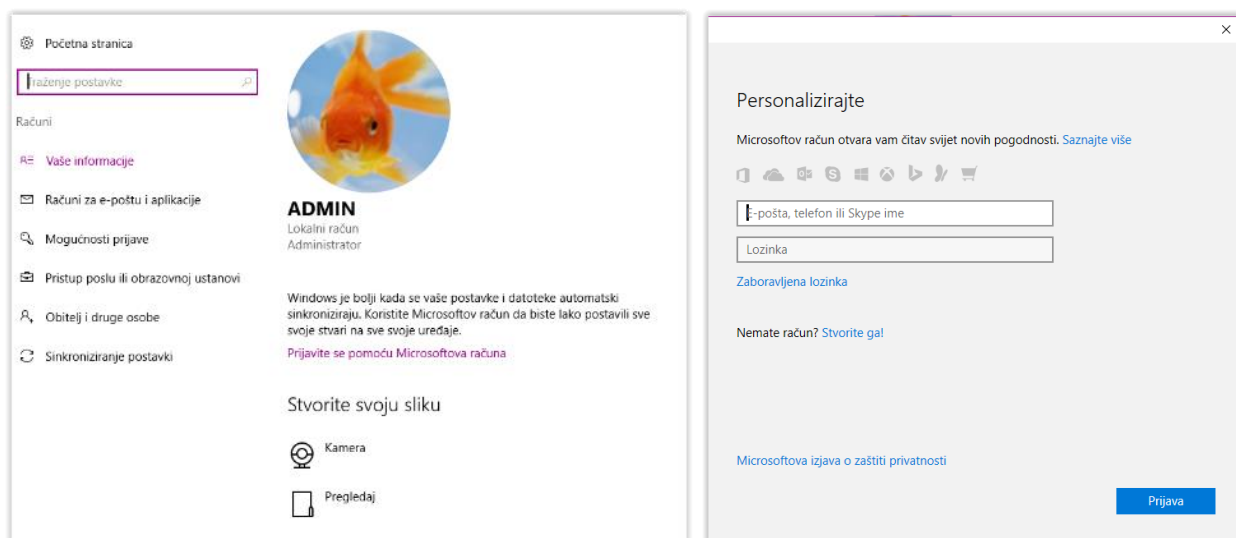
Na uređaj se može prijaviti upotrebom lokalnog računa, ali u tom slučaju se osiguravaju osobni prostor korisnika i njegovi podaci. Upotrebom Microsoftovog računa, uz navedeno, osigurava se personalizacija, odnosno jedinstven pristup svim servisima i podacima, s bilo kojeg uređaja s kojeg se korisnik prijavi. Microsoftov račun se koristi za osobne usluge korištenja Windowsa, Windows trgovine i sl. te se ne može koristiti za prijavu u Office 365 za tvrtke, odnosno obrazovne ustanove.

Savjet

Korisnički račun AAI@EduHr u obrazovnom sustavu koristi se za pristup raznim mrežnim uslugama, ali se razlikuje od Microsoftovog računa.

Kako bi korisnik dodao Microsoftov korisnički račun, mora otići u **Postavke** pa u **Korisničke račune**. Ako koristite samo lokalni račun, izradite i Microsoftov račun, kako biste bolje iskoristili mogućnosti operacijskog sustava.

Slika 43. Izrada Microsoftovog računa

Odaberite prijavu s pomoću Microsoftovog računa. Ako ga nemate, možete ga izraditi prilikom prijave. Smislite korisnički račun s Microsoftovom domenom, primjerice *ime.prezime@hotmail.com*. Popunite ostale tražene podatke.

Prilikom unosa zaporke morate voditi računa o zahtjevima sigurne zaporke.

Stvorimo zajedno vaš račun

Windows, Office, Outlook.com, OneDrive, Skype, Xbox. Svi su bolji i osobniji kada se prijavite pomoću Microsoftova računa.* [Saznajte više](#)

Člansko ime ivana.ivic53@hotmail.com je dostupno.

ivana.ivic53 @hotmail.com

Umjesto toga koristite adresu e-pošte

●●●●●●●●

Lozinke moraju sadržavati barem 8 znakova i barem dvoje od sljedećeg: velika slova, mala slova, brojeve i simbole.

Hrvatska

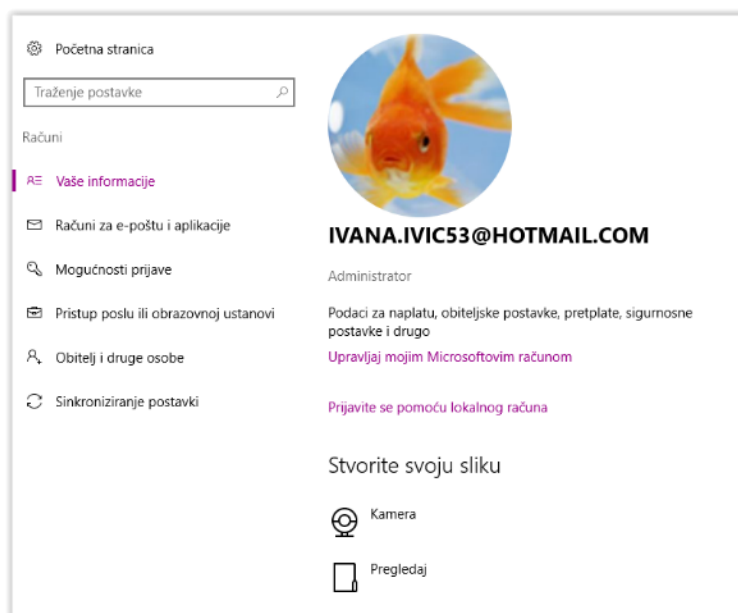
*Ako već koristite neki Microsoftov servis, idite natrag i prijavite se s računom za taj servis.

Dalje Natrag

Slika 44. Detalji izrade Microsoftovog računa

Kako bi vaš korisnički račun bio sigurniji, morate upisati svoj broj telefona ili drugu *e-mail* adresu. Na kraju morate odlučiti želite li dopustiti Microsoftovom oglašavanju da koristi podatke o vašem računu i primati Microsoftove promotivne ponude.

Kako biste s lokalnog računa prešli na Microsoftov račun, trebate upisati zaporku lokalnog računa i na taj način potvrditi tu promjenu.

Slika 45. Novi Microsoftov račun

Tako će se lokalni račun korisnika prebaciti u Microsoftov račun te će sljedeća prijava na računalo biti moguća s pomoću njega. Na isti način se korisnik može prebaciti s Microsoftovog korisničkog na lokalni račun.

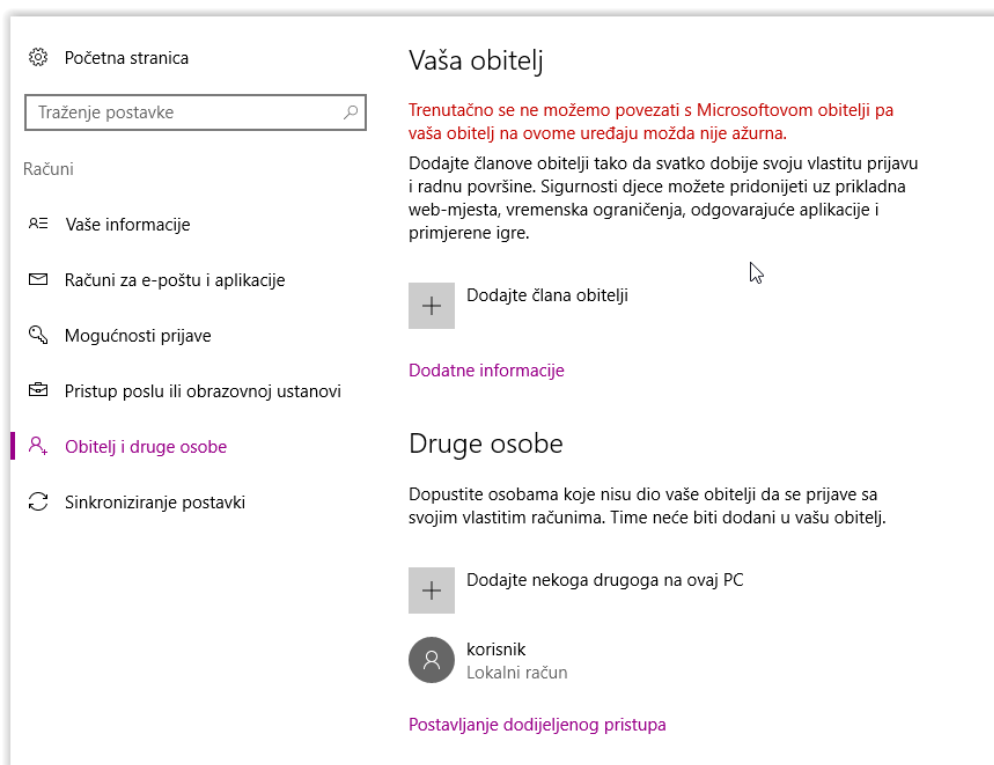
Vježba

Zamijenite svoj lokalni račun Microsoftovim računom. U slučaju da ga nemate, kreirajte novi te zabilježite pristupne podatke za daljnje korištenje. Na kraju vježbe možete obrisati Microsoftov račun, ako želite zadržati samo lokalni račun s njegovim ograničenim mogućnostima.

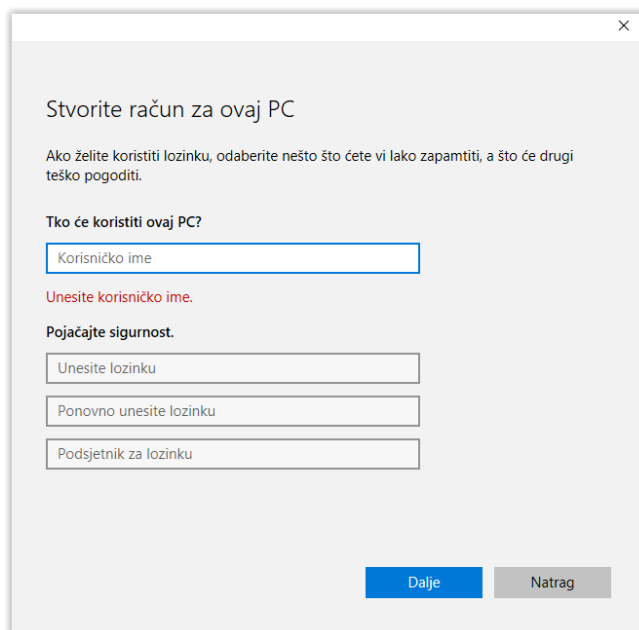
Dodavanje novih računa

Ako uređaj namjeravate dijeliti s drugim korisnicima, izradite im novi korisnički račun i na taj način osigurajte osobni prostor svakom korisniku. Korisnik lokalnog računa može svoju prijavu naknadno promijeniti putem Microsoftovog računa.

Slika 46. Mogućnosti dodavanja novog korisničkog računa

Odaberite **Dodajte nekoga drugoga na ovaj PC**. U postupku kreiranja lokalnog računa trebate definirati korisničko ime i zaporku te podsjetnik za zaporku.

Slika 47. Izrada novog lokalnog korisničkog računa

Za one koji žele
znati više

Microsoft nudi uslugu postavljanja obitelji na mrežnoj stranici, na stranici <https://accounts.microsoft.com/family>, gdje se može urediti popis članova obitelji. Poseban je naglasak na djeci i njihovoj sigurnosti. Odrasli članovi obitelji mogu uređivati popis djece u obitelji te podešavati njihove postavke korištenja uređaja i interneta, sve s ciljem njihove zaštite. U postavkama djece možete uključiti ažuriranje njihovih aktivnosti, pregledavanje weba, ograničavanje preuzimanja i korištenja aplikacija i igrica te postavljanje zaslonskog vremena koje dijete provodi na svom uređaju.

Osnovna programska podrška

Podešavanje računa e-pošte

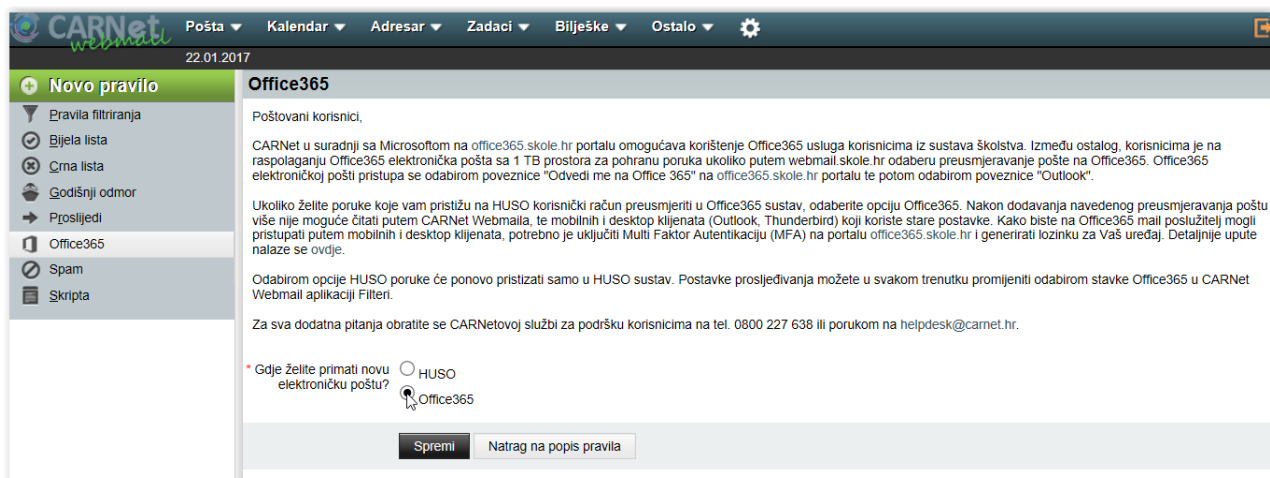
Aplikacije Pošta i Kalendar nude vrhunski alat za rad s elektroničkom poštom i rasporedom korisnika. Kako biste ih učinili korisnima, trebate im dodati svoje korisničke račune. To možete učiniti u samoj aplikaciji, ali i u postavkama korisničkih računa samog uređaja.

Da biste upotrijebili korisnički račun iz sustava AAI@Edu.hr, potrebno je najprije na mrežnoj stranici <https://webmail.carnet.hr> izvršiti preusmjeravanje s CARNetovog Webmaila u sustav Office365. Nakon prijave u Webmail sustav, potrebno je odabrati **Filtere** u **Pošti** pri vrhu stranice.

Slika 48. Pristup Filterima u CARNetovom Webmailu

Zatim u izborniku s lijeve strane odaberite **Office 365**. Otvorit će se sučelje za preusmjeravanje elektroničke pošte, na kojem su na raspolaganju dvije mogućnosti: *HUSO* i *Office 365*.

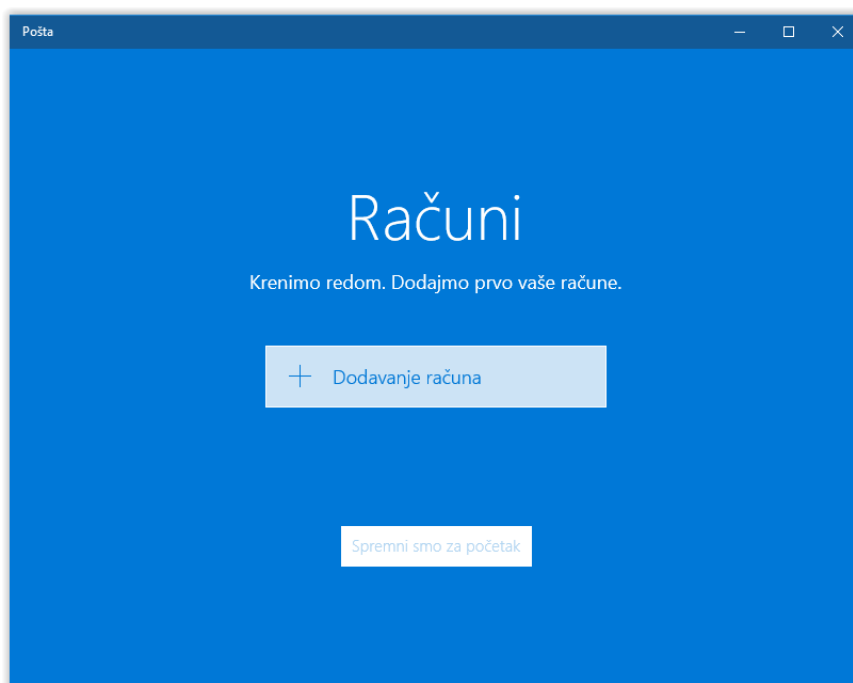
Slika 49. Preusmjeravanje pošte u Office 365

Ako odaberete *Office 365*, elektronička pošta će se preusmjeriti u *Office 365* i više neće stizati u sustav HUSO. Postupak preusmjeravanja traje nekoliko minuta.

U slučaju poteškoća oko elektroničke pošte, uključite *multifaktorsku autentikaciju* (MFA). Pošta će na mobilnim i desktop klijentima (Outlook) biti dostupna samo uz prethodno kreiranu lozinku s pomoću *multifaktorske autentikacije* (MFA).

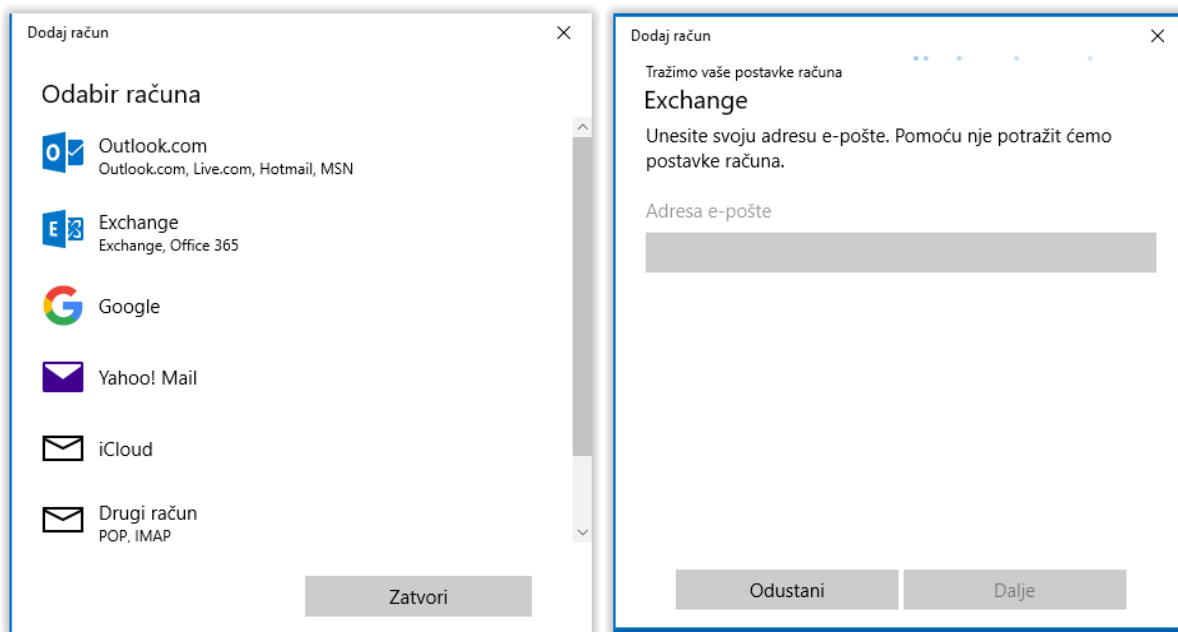
Ponovnim uključivanjem *opcije HUSO*, poruke će ponovo pristizati samo u sustav HUSO. Postavke prosljeđivanja možete u svakom trenutku promijeniti na navedeni način.

Ovim preusmjeravanjem osigurali ste mogućnost korištenja elektroničke pošte i putem aplikacije Pošta. Pokrenite aplikaciju Pošta. Postupak pokretanja aplikacije neće izgledati isto korisnicima koji se prvi put prijavljuju u sustav i onima koji su ga već koristili ili su samo eksperimentirali s njim.

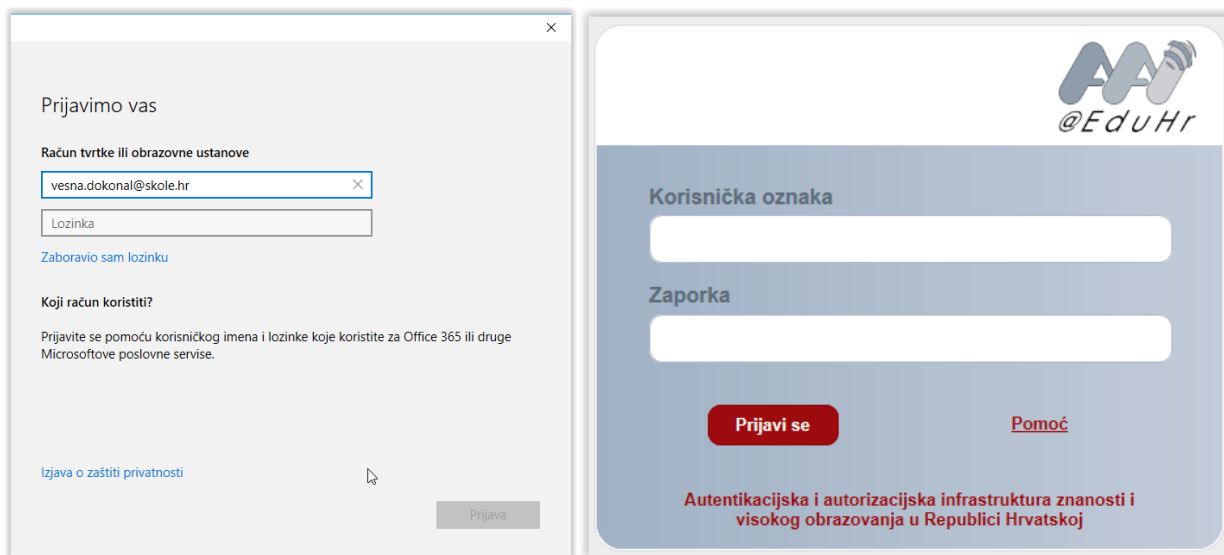
Slika 50. Dodavanje novog računa elektroničke pošte

U oba slučaja odaberite **Dodavanje računa**. Pojavit će se popis raznih mogućnosti. Ako želite koristiti elektroničku poštu iz sustava AAI@edu.hr, odaberite Exchange te upišite svoju @skole.hr adresu.

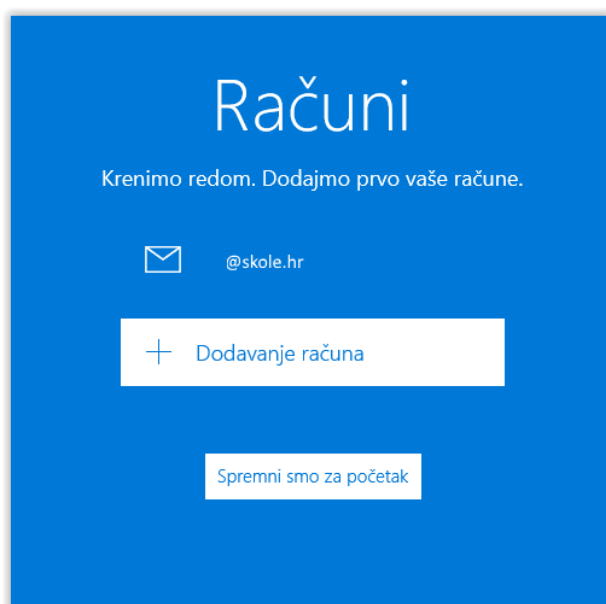
Slika 51. Odabir postojećeg korisničkog računa

Otvorit će se dijaloški račun za prijavu, koji će se automatski prebaciti na AAI@EduHr autentikaciju i autorizaciju korisnika.

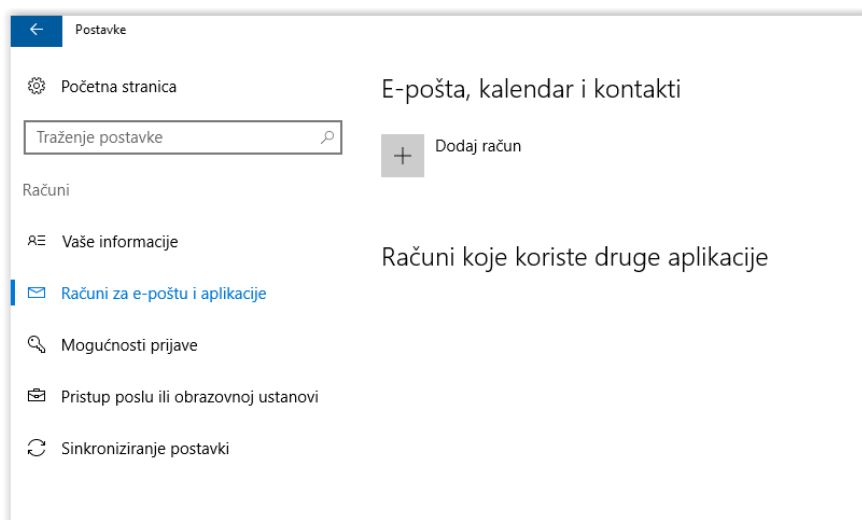
Slika 52. Koraci prilikom odabira AAI@EduHr korisničkog računa

Nakon uspješno dodanog korisničkog računa možete početi s korištenjem elektroničke pošte.

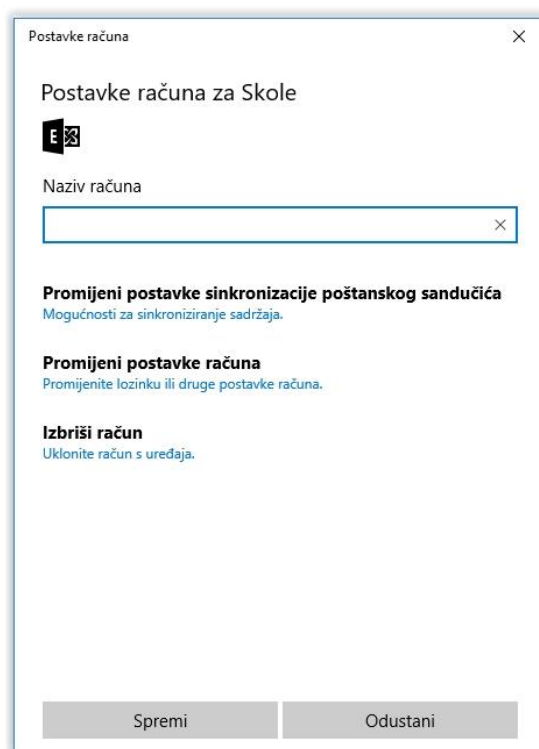
Slika 53. Završni korak pri dodavanju novog korisničkog računa

Do računa elektroničke pošte možete doći i koristeći se **Postavkama** uređaja. Odaberite **Račune**, a u njima – **Računi za e-poštu i aplikacije**.

Slika 54. Dodavanje korisničkog računa putem **Postavki**

I na ovome mjestu možete dodati nove korisničke račune, a postojeće možete obrisati ili im promijeniti postavke. Ako za rad na uređaju koristite Microsoftov račun, on će se odmah pojaviti i na popisu računa za elektroničku poštu i druge aplikacije. Ako ga ne želite koristiti za elektroničku poštu, klikom na upravljanje otvara se dijaloški okvir u kojem možete obrisati račun.

Slika 55. Mogućnosti korisničkih računa u **Postavkama**

Uz aplikacije Pošta i Kalendar, sinkronizirat će se i kontakti pridruženi tom računu te će se pojaviti u aplikaciji Osobe.

Savjet

Ako jedan korisnički račun želite upotrijebiti u različitim aplikacijama, ne morate ponavljati postupak dodavanja korisničkog računa. Automatski ga možete dodati novoj aplikaciji.

Vježba

Pokrenite aplikaciju Pošta te dodajte AAI@EduHr račun za elektroničku poštu, s kojeg pošaljite testnu poruku na odabranu adresu.

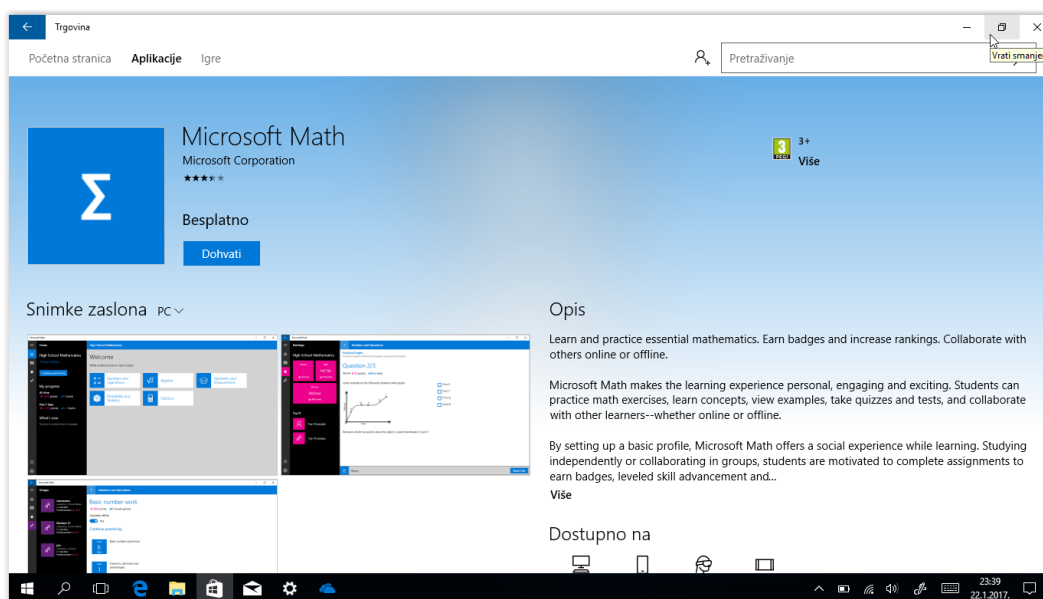
Upravljanje aplikacijama

Microsoft Windows 10 povezuje mnogobrojne aplikacije, koje se gotovo jednako ponašaju na različitim uređajima, s OneDriveom, uslugom pohrane i dijeljenja datoteka u oblaku. Na taj način korisnik, uz isti Microsoftov račun, može raditi na različitim uređajima, a pritom cijelo vrijeme raditi u istom korisničkom okruženju.

Windowsi 10 dolaze s mnogobrojnim ugrađenim aplikacijama, primjerice Skype, OneDrive i sl. Dodatne aplikacije potražite u Trgovini. Na uređaje, uz aplikacije, možete instalirati i programe koje na uređaj preuzimate na klasičan način.

Postupak preuzimanja, instalacije i deinstalacije aplikacija

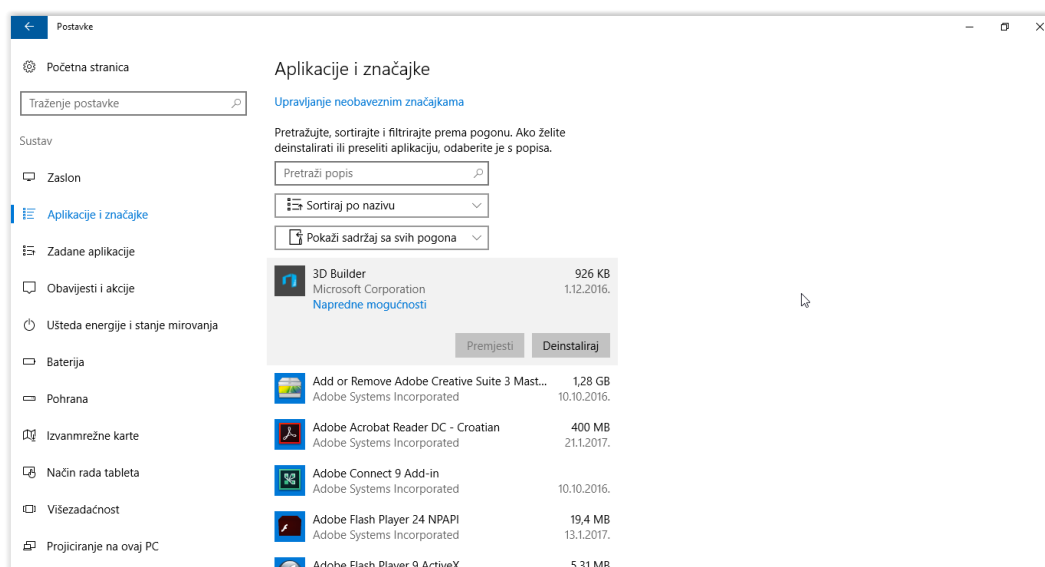
Za početak rada Windows 10 sadrži mnogobrojne predinstalirane aplikacije. U Trgovini su dostupne mnogobrojne aplikacije za komunikaciju, jednostavniji i učinkovitiji rad, obrazovanje i zabavu. Koristite pretraživanje kako biste brzo i jednostavno našli željenu aplikaciju. Svakako provjerite je li odabrana aplikacija prikladna za vaš uređaj, systemske preduvjete potrebne za instalaciju i približnu veličinu. Kad odaberete aplikaciju, dohvatite je i instalirajte.

Slika 56. Mogućnosti aplikacija u Trgovini

Ako želite aplikacije koje se koriste na stolnim računalima, a ne nalaze se u Trgovini, pronađite ih na mrežnim stranicama, provjerite uvjete korištenja, pouzdanost izvora te, ako odgovaraju vašim očekivanjima, preuzmite ih i instalirajte na svoj tablet ili hibridno računalo.

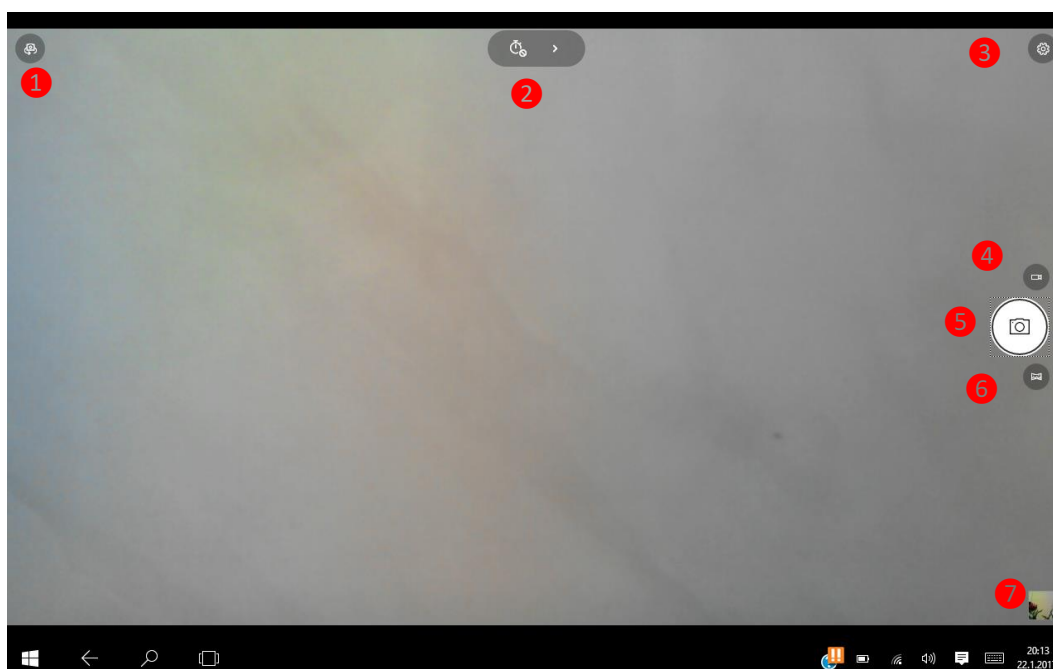
Postupak deinstalacije moguć je na različite načine. Držanjem prsta na aplikaciji u izborniku **Start** otvara se mogućnost njezine deinstalacije. Iste mogućnosti nude se u **Postavkama**. Do popisa svih aplikacija doći ćete otvaranjem opcije **Sustav** pa **Aplikacije i značajke**. Odabirom pojedine aplikacije nudi se mogućnost njezine deinstalacije.

Slika 57. Upravljanje aplikacijama u **Postavkama**

Kamera

Aplikacija Kamera služi za snimanje fotografija i videa. Kako hibridno računalo ima samo prednju kameru, a tablet ima dvije, prednju i glavnu, aplikacija Kamera kod tableta nudi veći broj mogućnosti.

Slika 58. Aplikacija Kamera

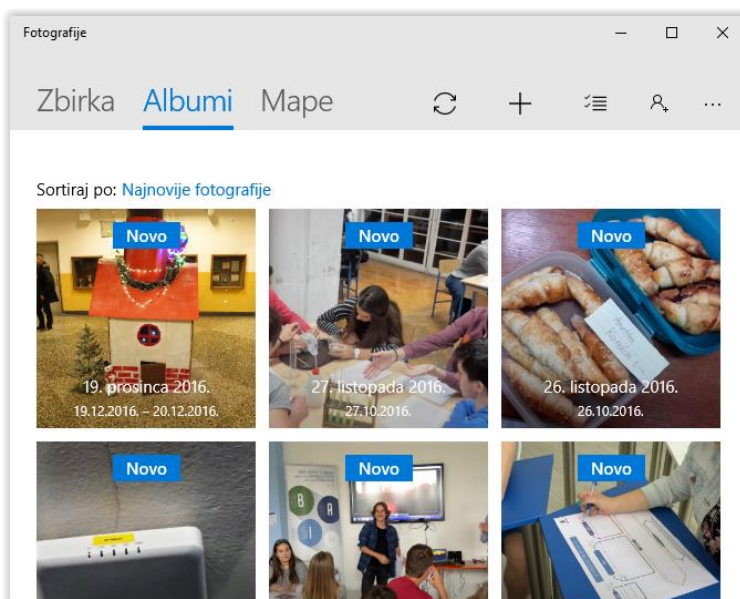
Na desnoj strani aplikacije Kamera, na ikonama [4], [5] i [6] odabirete željenu aktivnost, primjerice snimanje fotografija, videozapisa ili panoramskih fotografija. Odabrana aktivnost

je vidljiva na ikoni pokretanja snimanja [5], a ikone [4] i [6] prikazuju preostale mogućnosti. Do pregleda snimljenog sadržaja dolazite s pomoću ikone za pregled [7].

Na ikoni za **Postavke aplikacije** [3] možete podesiti mogućnosti svoje kamere, kao što su *razmjer proporcija* fotografija, *rešetka za kadriranje* (koordinatna mreža koja olakšava fotografiranje) te *detalje* o snimanju videozapisa (broj slika u sekundi ili ublažavanje treperenja). Ako je moguće, s obzirom na broj kamera vašeg uređaja, kamere izmjenjujete koristeći ikonu **Promjena izvora** [1]. Služeći se ikonom **Mjerenje vremena** [2], uključite trajanje vremena između dvaju fotografiranja. Postupak počinjete i završavate koristeći se ikonom **Pokretanje akcije** [5].

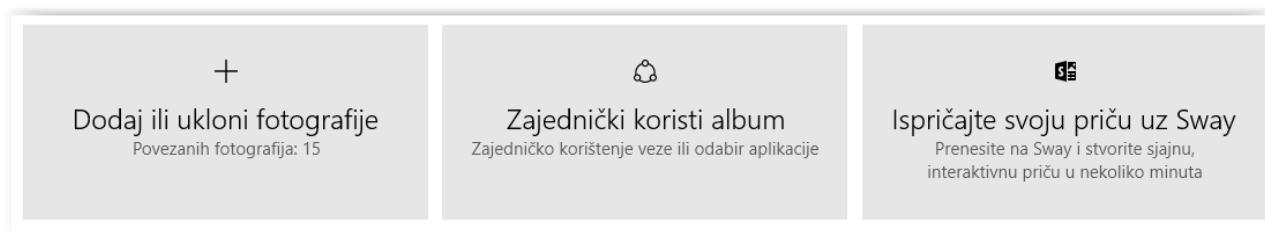
Fotografije

Korištenjem univerzalne aplikacije Fotografije za Windowse 10 možete pristupiti fotografijama i videozapisima na mrežnom servisu za pohranu i organizaciju datoteka OneDrive sa svih uređaja na kojima ste prijavljeni Microsoftovim računom. Na taj način se iz aplikacije mogu pretraživati sve fotografije u oblaku prema albumima ili mapama. Premda aplikacija automatski stvara albume, možete ih i sami kreirati.

Slika 59. Aplikacija Fotografije

Fotografije određenog albuma možete dopuniti, podijeliti ili ih upotrijebiti za brzu izradu priče ili prezentacije u Swayu.

Slika 60. Rad s fotografijama u aplikaciji Fotografije

Odabirom jedne fotografije otvara se njezin uvećani prikaz s mogućnostima prikaza i uređivanja fotografija, od objave, dijaprojeksije, uređivanja, rotacije do crtanja, koje se može spremi kao animirani rukopis u obliku videozapisa.

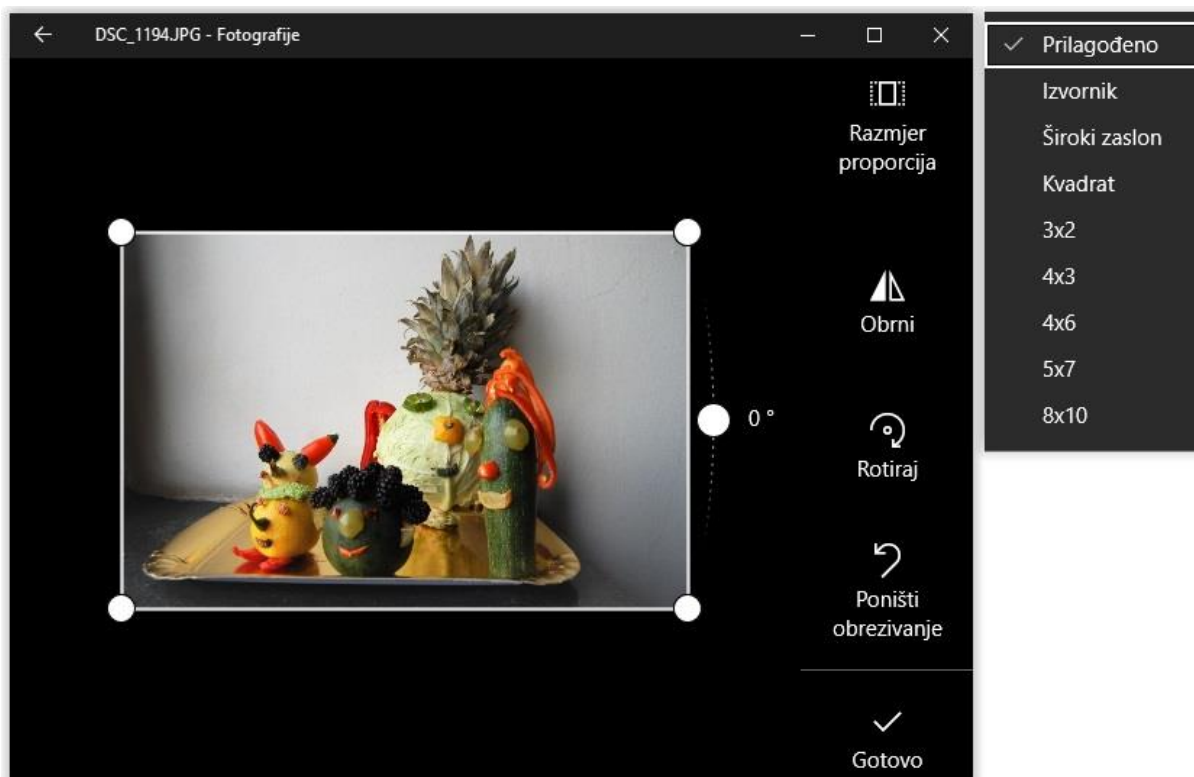
Slika 61. Mogućnosti za rad s pojedinačnim fotografijama

Ako želite urediti fotografiju, otvaranjem opcije **Uređivanje** fotografiju možete izrezati, rotirati, poboljšati automatskim postavkama ili ih sami podesiti te prilagoditi sliku koristeći razne filtre. Na samom dnu izbornika **Prilagođavanje** nalazi se i opcija za uklanjanje crvene boje očiju.

Slika 62. Uređivanje fotografije

Otvaranjem opcije **Izreži i rotiraj**, uz rotaciju nudi se i vodoravno zrcaljenje te izrezivanje dijela slike u raznim razmjerima proporcija. Ako želite zadržati izvorne proporcije slike, odaberite opciju **Izvornik**.

Slika 63. Rezanje i rotiranje fotografije

Upotrebom **Alata za crtanje** na fotografiji možete skicirati i pisati bilješke. Jedan cjeloviti zapis se može spremiti kao animirani sadržaj, koji se može kao animacija otvarati u aplikaciji Fotografije.

Slika 64. Mogućnosti crtanja na fotografijama

Slika 65. Alati za crtanje

Slika 66. Kretanje po fotografijama i njihovo brisanje

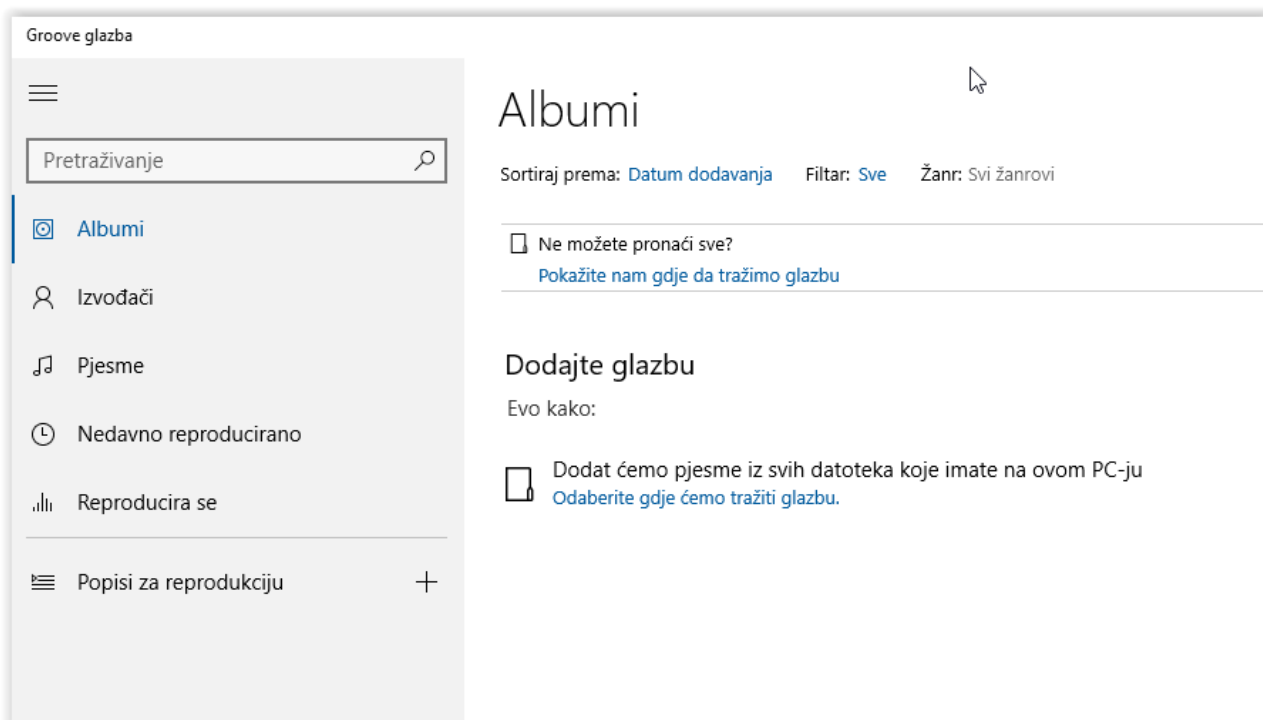
Vježba

Fotografirajte detalj s radionice s pomoću aplikacije Kamera. Pokrenite aplikaciju Slike za jednostavno uređivanje fotografija te je uredite, primjerice izrežite detalj s fotografije naredbom **Izreži** (engl. *Crop*).

Glazba

Aplikacija **Groove** reproducira glazbu te upravlja glazbom i popisima za reprodukciju. Glazbi koju ste pohranili na OneDriveu možete pristupiti sa svih svojih uređaja na koje se prijavite s Microsoftovim računom.

Slika 67. Aplikacija Groove

Microsoft Edge

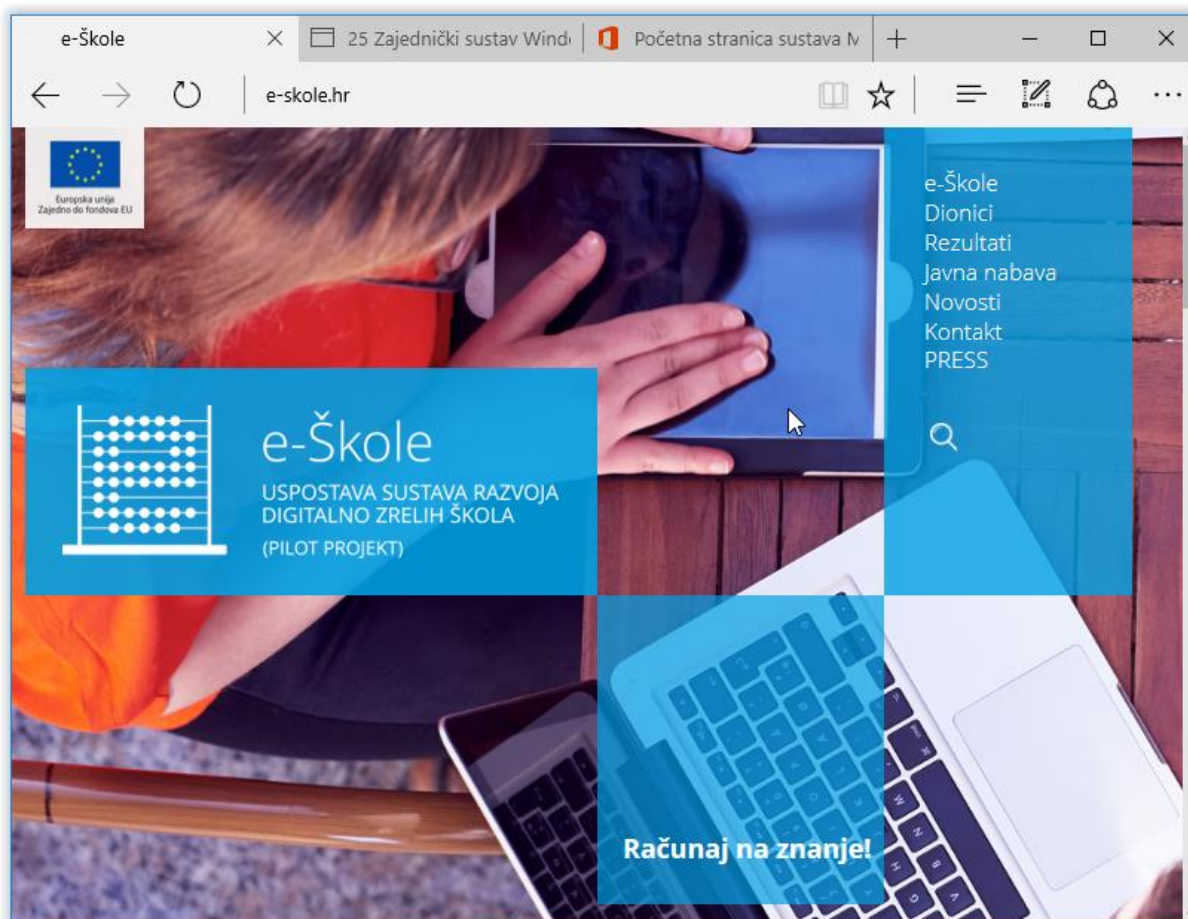
Na uređaju je predinstaliran samo preglednik Internet Edge. Ako želite neki dodatni preglednik, potražite ga u trgovini. Preglednici poput Google Chroma ili Mozille Firefox ne mogu se naći u Trgovini već ih morate instalirati na klasičan način, kao *desktop* aplikacije. Neovisno o različitosti prikaza u različitim preglednicima, na Windows uređajima *Flash* sadržaji mogu se koristiti.

Slika 68. Ikona Microsoft Edge

Premda je Microsoft Edge nasljednik Internet Explorera, riječ je novom pregledniku za Windowse 10, s boljim sigurnosnim postavkama od Internet Explorera.

Preglednik omogućuje novi način pretraživanja sadržaja služeći se korisničkim podacima, čitanje uz vođenje bilješki te organizaciju web-sadržaja na jednome mjestu, u tzv. **Centru**. Riječ je o središnjem mjestu preglednika, koje služi za organizaciju svih sadržaja koje prikupite na mreži, i to popis omiljenih mrežnih stranica, stranica za naknadno čitanje, povijest i popis svih preuzimanja.

Slika 69. Aplikacija Microsoft Edge

Kao što ste do sada označavali stranice za **Favorite**, sada možete označiti i stranice za naknadno čitanje i dodati ih na **Popis za čitanje**. Ujedno na njima možete ispisivati bilješke olovkom ili u tekstualnom okviru. **Popisu za čitanje** možete pristupiti na svim uređajima ako

se prijavite s pomoću Microsoftovog računa i ako je na njima operacijski sustav Windows 10.

I samo pretraživanje u aplikaciji je izmijenjeno. Za pretraživanje ne morate posjetiti neko mrežno mjesto ili tražilicu već to možete učiniti izravno iz adresne trake.

Vježba

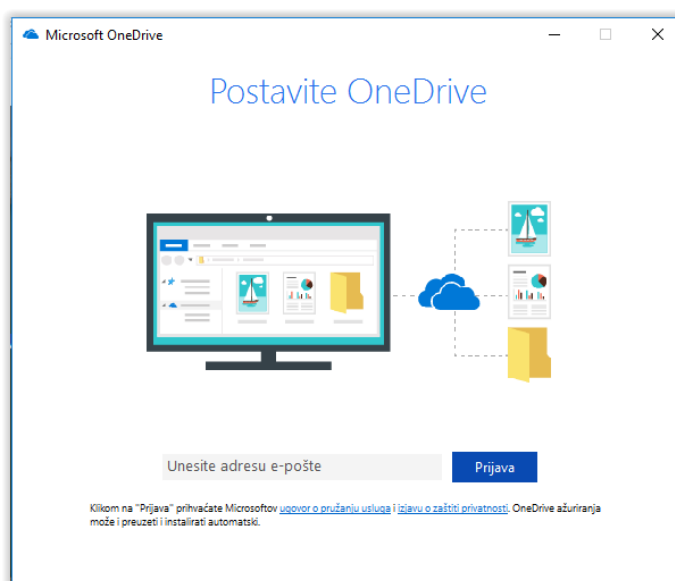
Pokrenite Microsoft Edge, potražite CARNetove mrežne stranice Meduza i e-laboratorij. Istražite stranice. Na stranicama napišite bilješke o stranicama te ih stavite u Popis za čitanje. Potražite stranicu koja se može prikazati u **Prikazu za čitanje**. Proučite ostale mogućnosti preglednika.

Office aplikacije

Office aplikacije su tema radionice i pripadnog priručnika „[Office 365](#)“, u sklopu edukacija projekta e-škole. Treba naglasiti da postoje razne inačice Microsoftovog Officea. Ako Office koristite putem preglednika, služite se inačicom Office Online. Na računalima se najčešće instaliraju *desktop* inačice programa, a na mobilnim uređajima Office Mobile. Mobilne inačice programa dopunjavaju se s *desktop* inačicom u pristupu dokumentima i zajedničkom korištenju dokumenata s različitih uređaja. U mobilnim aplikacijama smanjen je broj mogućnosti za standardno korištenje, ali dana je mogućnost pisanja korištenjem olovke. Za korištenje Officea aplikacija potrebno je prijaviti se putem AAI@EduHr korisničkog računa.

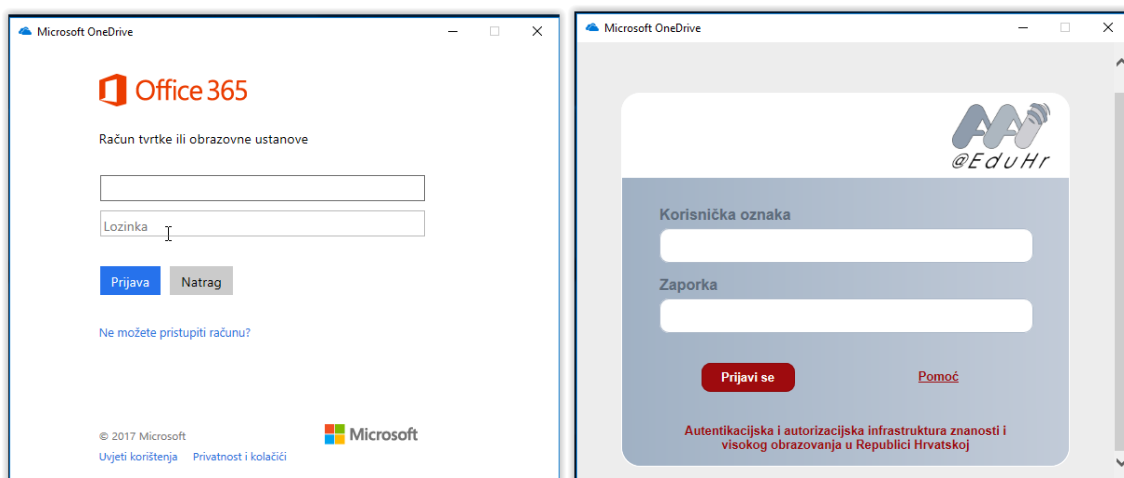
OneDrive

Aplikacija OneDrive predinstalirana je na sam uređaj. Kako biste je postavili, potražite je putem okvira za pretraživanje i pokrenite.

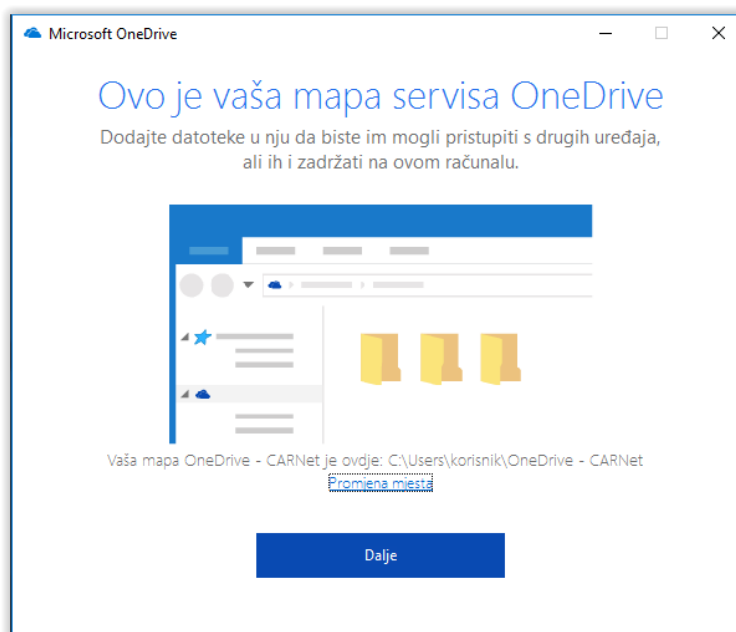
Slika 70. Aplikacija OneDrive

Unesite adresu AAI@EduHr korisničkog računa. OneDrive aplikacija preusmjerit će vas na prijavu za obrazovne ustanove, a zatim na AAI@Eduhr sustav.

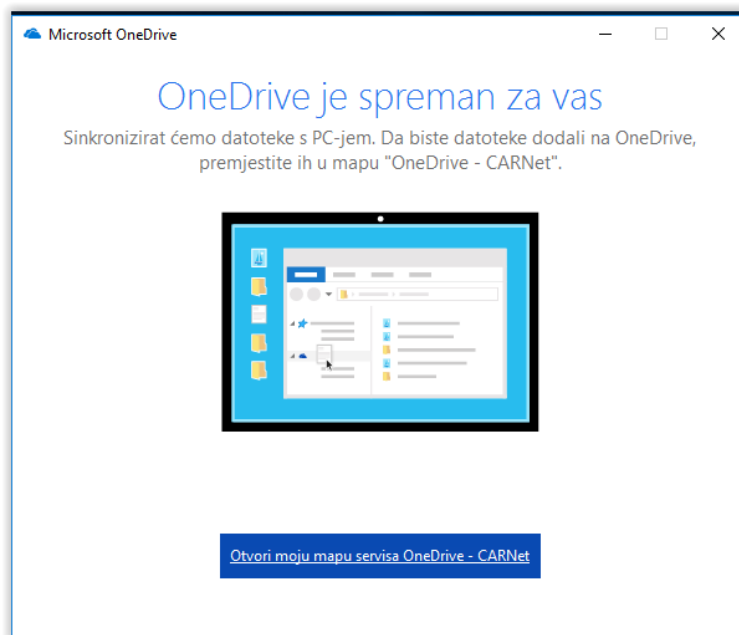
Slika 71. Prijava putem AAI@EduHr korisničkog računa

Prikazat će se vaša mapa servisa OneDrive.

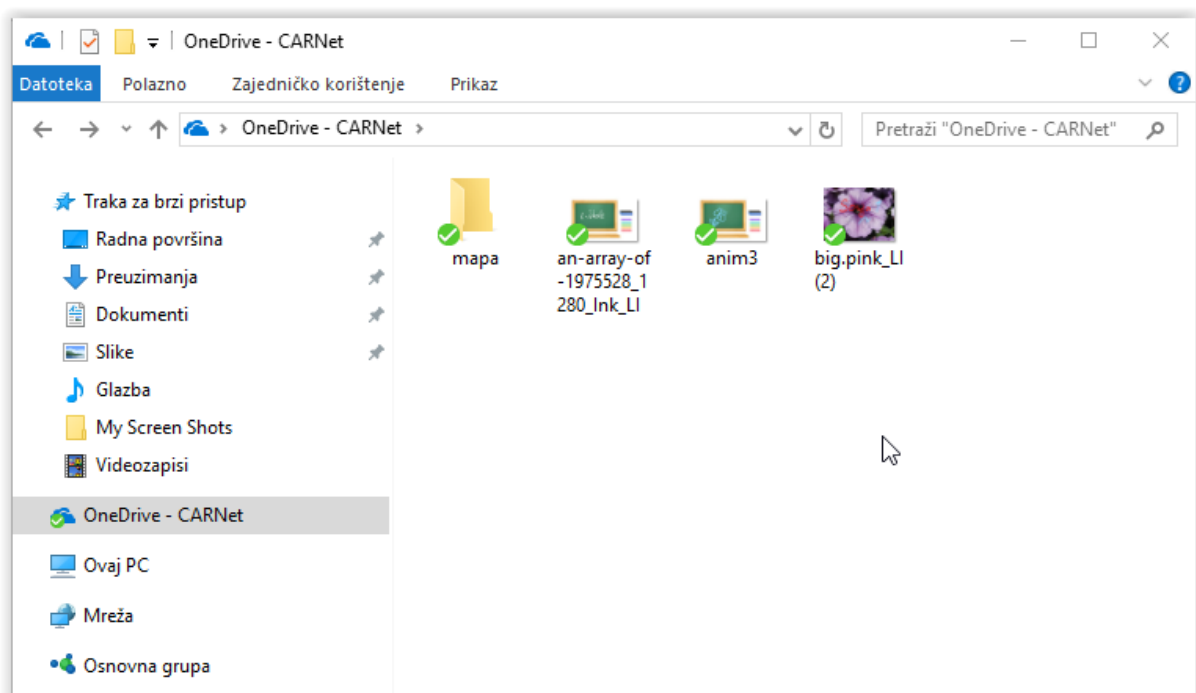
Slika 72. Mapa servisa OneDrive

Odaberite mape servisa OneDrive koje želite preuzeti i sinkronizirati sa svojim računalom.

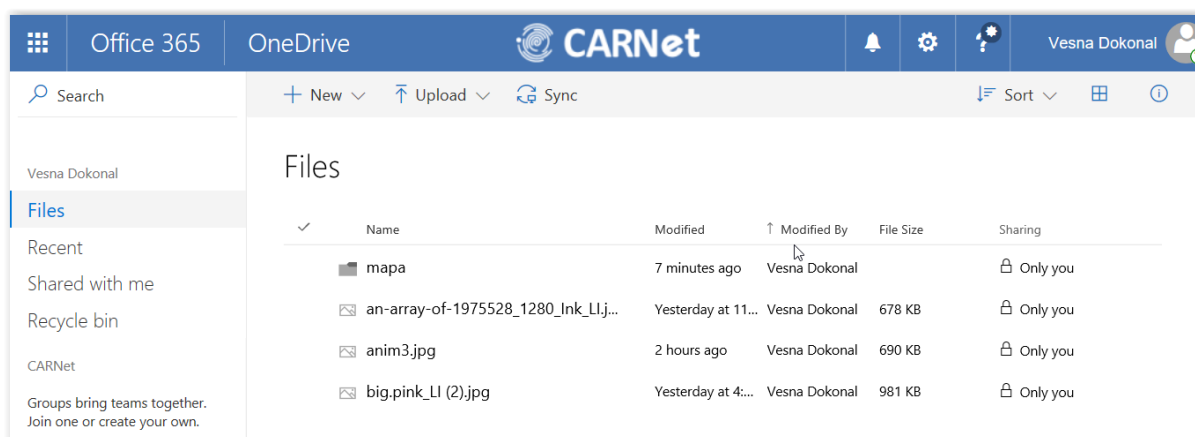
Slika 73. Završni korak u prijavi

Otvorit će se mapa OneDrive – CARNet. Nakon sinkronizacije sve datoteke i mape će dobiti zelenu kvačicu za potvrdu sinkronizacije.

Slika 74. Mapa OneDrive na uređaju

Na sljedećem slikovnom prikazu možete vidjeti kako ta ista mapa izgleda na servisu OneDrive u oblaku.

Slika 75. Odgovarajući pregled na OneDriveu

Vježba

U mapi CARNet – OneDrive izradite mapu *Edukacija*, u koju ćete premjestiti fotografiju. Sinkronizirajte mapu.

Za one koji žele znati više

PowerShell je Microsoftov alat dizajniran za naprednije korisnike, koji omogućuje automatizaciju izvršavanja zadataka i upravljanje konfiguracijom računala. Alat je zamijenio Komandnu liniju (engl. *Command Prompt*) i osigurava moćne značajke za upravljanje operacijskim sustavom. Radi se o *ljusci* kakva se pojavljuje i kod drugih operacijskih sustava, a omogućuje maksimalno korištenje potencijala računala.

Zaključak

U ovom priručniku opisane su osnovne komponente uređaja sa zaslonom osjetljivim na dodir, i to tableta i hibridnog računala. Opisane su osnove korištenja operacijskog sustava Microsoft Windows 10, koji je namijenjen različitim uređajima, pa na ta dva uređaja radi gotovo identično u dva različita načina rada: način rada tableta i način rada osobnog računala. Većina daljnjih mogućnosti je razrađena na načinu rada tableta, osim u iznimnim slučajevima. Pojašnjeno je prilagođavanje korisničkog sučelja i Akcijskog centra, kako bi korisnici mogli što jednostavnije i lakše koristiti uređaj te ga personalizirati u skladu s osobnim potrebama. Kako bi korisnici mogli što bolje upravljati uređajem, detaljno su razrađene neke mogućnosti iz **Postavki**, dok su neke samo pobrojane. Za one koji žele znati više, dane su osnovne smjernice za korištenje dodatnih mogućnosti.

Pojašnjen je rad s korisničkim računima za uređaj te korisničkim računima za elektroničku poštu i druge aplikacije. Priručnik sadrži opise univerzalnih aplikacija koje su predinstalirane na uređaju, a dolaze zajedno s operacijskim sustavom Windows 10, koje olakšavaju osnovni rad na uređaju i rad sa sadržajima različitog formata, primjerice s fotografijama, mrežnim stranicama, elektroničkom poštom i sl.

Popis literature

Microsoft. *Specifikacije i sistemski preduvjeti Windows 10*. Preuzeto 1.2.2017. s <https://www.microsoft.com/hr-hr/windows/windows-10-specifications> .

Microsoft. *Windows 10: Nova generacija Windowsa*. Preuzeto 1.2.2017. s <https://www.microsoft.com/hr-hr/about/2015-01-21.aspx>

Microsoft. *Sadržaj izbornika Start*. Preuzeto 1.2.2017. s <https://support.microsoft.com/hr-hr/help/17195>

Lenovo. *ThinkPad Yoga 260 User Guide*. Preuzeto 1.2.2017. s <http://content.etilize.com/User-Manual/1032325269.pdf>

Hewlett-Packard Development Company, L.P. *Korisnički priručnik*. Preuzeto 1.2.2017. s <http://h10032.www1.hp.com/ctg/Manual/c04539212>

Impressum

Nakladnik: Hrvatska akademska i istraživačka mreža – CARNet

Projekt: „e-Škole: Uspostava sustava razvoja digitalno zrelih škola (pilot projekt)“

Autor: Sonja Lušić Radošević

Lektor: Ivan Kojundžić

Zagreb, veljača 2017.

Sadržaj publikacije isključiva je odgovornost Hrvatske akademske i istraživačke mreže – CARNet.

Kontakt

Hrvatska akademska i istraživačka mreža – CARNet

Josipa Marohnića 5, 10000 Zagreb

tel.: +385 1 6661 616

www.carnet.hr

Više informacija o EU fondovima možete pronaći na web stranicama Ministarstva regionalnoga razvoja i fondova Europske unije: www.strukturnifondovi.hr

Ovaj priručnik izrađen je s ciljem podizanja razine digitalne kompetencije korisnika u sklopu projekta „e-Škole: Uspostava sustava razvoja digitalno zrelih škola (pilot projekt)“, koji sufinancira Europska unija iz europskih strukturnih i investicijskih fondova. Nositelj projekta je Hrvatska akademska i istraživačka mreža – CARNet.